

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semešniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (besedila „Domoljube“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne novice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 15.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1905.

Leto XVIII.

Vladni načrt o zavarovanju kmečkih poslov.

Državni poslanci imajo že dlje časa v rokah vladni načrt o zavarovanju delavcev, ki se tiče tudi kmečkih poslov. Sledeče stvari so v tem načrtu važne za kmeta:

1. Zavarovati bi se morali, če se sklene dotični načrt, tudi vsi kmečki delavci in delavke, ki spadajo med posle. Potemtakem bi bili zavarovani vsi pastirji, pastarice, hlapci, dekle, ki spadajo pod poselski red. Zavarovanje bi pa ne vezalo mlinarjev, viničarjev, bajtarjev in raznih gozdnih delavcev. Ti bi se lahko zavarovali prostovoljno.

2. Vsak kmečki posel bi bil zavarovan za slučaj bolezni in za starost, oziroma onemoglost. Vendar bi bilo pa zavarovanje v bolezni samo poplačljivo. Tovarniški in drugi obrtni delavci dobé v bolezni zdravnika in zdravila; vrh tega pa še nekaj na roke (60 odstotkov svojega zaslužka); ob smrti se pa izplača zanje pogrebina.

Posel bo pa zavarovan le na pol. Dobil bo zdravniško pomoč in zdravila; bolniška blagajna, pri kateri bo zavarovan, bo plačala zanj tudi za

štiri tedne stroške v bolnišnici, če bo treba; na roko pa ne bode dobil nobenega denarja; pač pa se bo plačala, če umrje, mala pogrebina (najmaj 12 K.).

3. Zavarovanje za starost in onemoglost bo zagotovilo poslu malo starostno preskrbnino, če tako obnemore, da ne more zaslužiti več ene tretjine zaslužka, ki ga imajo za njegovo delo posli v dotičnem kraju, ali pa, ko doseže 65. leto.

4. Zavarovanje bodo posredovale velike bolniške blagajne. Plačevalo se bo vsako prvo soboto v mesecu. Bolniške blaganje bodo imele lahko v posamnih občinah svoje podružnice, kjer se bo sprejemala zavarovalnina in izplačevala starostna preskrbnina. Polovico zavarovalnine bodo plačevali posli sami; polovico pa gospodarji. Zavarovanje bo prisilno. Gospodar bo moral zavarovati svoje posle.

5. Zavarovalnina se bo merila po plači, ki jo kdo ima. V ta namen deli načrt šest vrst plače. Naši posli bodo prišli v ogromni večini v prvo in drugo vrsto. V prvi vrsti se bo plačevalo nekako po 22 vinarjev na teden za bolniško in starostno zavarovanje; v drugi pa po 32 vin. na teden. Posel, ki bo izstopil iz poselske službe, bo smel sam še nadalje plačevati in si tako zagotoviti starostno preskrbnino;

če pa izstopi, se mu povrne nekaj vplačane svote.

5. Država bo iz svojega dala za vsakega zavarovanca, ki bo vžival starostno preskrbnino, po 90 kron na leto. Tako se omogoči sledeča preskrbnina:

Kdor obnemore, ki je bil že deset let zavarovan v prvi vrsti, dobi 130 K 40 vin. na leto; po 20 letih 140 K 80 vin.; po 30 l. 151 K 20 vin.; po 40 l. 161 K 60 v. in po 50 l. 172 K. Vrh tega mu je, kakor smo že omenili, zagotovljena bolniška pomoč in pogrebina.

V drugi vrsti dobi po preteku 10 l. 170 K 80 vinarjev; po 20 letih 201 K 60 v.; po 30 l. 212 K 40 vin.; po 40 l. 233 K 20 v. in po preteku 50 let 254 K na leto. Če kdo iz nižje vrste stopi v višjo, se mu primerno izračuna preskrbnina.

7. Da dobi zavarovanec pravico do starostne preskrbnine, mora biti zavarovan najmanj 20 tednov, torej nekako štiri leta.

Vse zavarovanje bi po tem načrtu vodila vlada po svojih uradnikih. Bolniškim blagajnam bi ona nastavljala prvega uradnika; zavarovanje za starost bi pa imela popolnoma v svoji oskrbi. Zakonski načrt pozna pač obrtne zadruge, ki si lahko osnujeje svoje bolniške blagajne; nič pa ne vé o

kmečkih zadrugah. Pri ti priliki vidimo, kako slabo je preskrbljeno za kmeta. Vsak drugi stan ima kako svojo stanovsko zastopstvo, samo kmet ne. Pač je sklenil državni zbor zakon o prisilnih kmečkih zadrugah, toda prepustil je posamnim deželnim zborom, da ga spravijo po svojih deželah v veljavo. To se pravi v sedanjih razmerah, daje pokopan. Kmetje so po deželnih zborih v manjšini; zato ne morejo, dokler traja sedanja volivna krivica, priti do sebi primerne stanovske organizacije.

Načrt o zavarovanju kmečkih poslov vpije z vso silo: Dajte kmetom prisilne zadruge, ker šele potem jim bo mogoče uspešno urediti to tako važno zavarovanje. Z bolniškimi blagajnami obrtnih delavcev ne gredo skupaj. Ti so v večjem številu na enem kraju, večinoma po večjih krajih, kjer imajo zdravnika. Kmetje so raztreseni po celi deželi; treba bo sodelovanja zadrug in občin, da se zdravniška pomoč poslom, ki jo zahteva in zagotavlja novi načrt, kolikor je mogoče razumno in poceni uravna. Vplačevalnice morajo biti tudi tako razpostavljene, da se pride brez ogromnih stroškov do njih. Najložje bi bilo, ko bi v tem posredovale posojilnice. O vsem tem seveda vladni načrt ničesar ne ve.

Danes nimamo prostora, da bi navedli še nebrojno drugih stvari, ki bi se morale popraviti, oziroma točnejše izraziti v načrtu za poselsko zavarovanje. Priporočamo svojim bravcem, naj preišljajo naš članek. Radi odgovorimo na morebitna vprašanja. Nujno pa priporočamo, naj se povsod sklicujejo kmečki shodi, kjer naj se razpravlja o tem važnem načrtu.

Škofijski zavodi.

Visoko c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je za škofijske zavode že dovolilo šolo s poukom v gimnazijskih predmetih.

Učenci, ki so sprejeti v prvi razred, naj pridejo v zavode v soboto, dne 16. septembra, da bodo zvečer tega dne že vsi zbrani.

V nedeljo, dne 17. septembra bom blagoslovil kapelo v zavodih in v njej daroval prvo sv. mašo. Blagoslovljenje se bo vršilo bolj na tihem; povabljeni so starši sprejetih učencev in dobrotniki zavodov.

Slovesna otvoritev se bo vršila, če mogoče, na god svetega Matevža, dne 21. septembra.

Sklenil sem tudi, da v zavodih otvorim pripraviljavni tečaj za one učence, ki se hočejo pripraviti za prvi razred. Da je tak pripraviljavni tečaj potreben, se je pokazalo pri letošnjih skušnjah za vsprejem v prvo šolo. Svoj sklep o pripraviljavnem tečaju sem veleslavni c. kr. vladi že prijavil in jo prosil, naj ga odobri. Pripraviljavni tečaj bo nekako na stopnji četrtega razreda ljudske šole, s posebnim namenom, da se učenci pripravijo za prvi gimnazijski razred; oglase se torej lahko učenci, ki se z dobrim uspehom dovršili tretji ali četrti razred ljudske šole.

Starši, ki bi želeli svoje sinove poslati v ta pripraviljavni tečaj, naj vložijo dotične prošnje do 20. avgusta t. l. na predstojništvo škofijskih zavodov v St. Vidu nad Ljubljano. Prošnji naj prilože zadnje šolsko spričevalo. Za stanovanje in hrano učencev pripraviljavnega tečaja bo plačati 300 kron na leto, torej mesečno 30 kron, in sicer bo treba naprej plačevati; popustiti se ne bo moglo nič. Za vsprejem in šolnino se pri teh učencih ne bo tirjalo posebnega plačila.

Sprejemali se bodo v pripraviljavni tečaj v prvi vrsti učenci iz ljubljanske škofije, v drugi vrsti tudi učenci iz drugih slovenskih škofij in kronevin.

V Gornjem Gradu 25. julija 1905.

† Anton Bonaventura,
škof.

Kotlíček za a. p. in p.

Fantje — abstinentje! Može se pritožujejo! Zakaj bi oni ne bili dobri za abstinente? O dobro! Može in „gospodje“, le pristopite, samo če — imate korajžo?

Pri nas je kakor pri vojaki: Dokler stojiš tam v vrsti ali kedar menažo ješ, te štejejo za „nega moža“, čeprav si še mladenič; ko pa je treba v vojski naskočiti sovražnika, vas pa kličejo: fantje, hurra! čeprav ste že bradati možje z družino doma. Če pa pademo na bojišču, smo pa vsi zopet „može“: toliko in toliko tiseč mož je padlo...

Mi abstinentje pa nismo za to, da bi tam stali kot šteri, ali ležali kot mrtvi in delali število, marveč za to smo, da se vojskujemo — in zato se štejemo vsi med fante.

Gotovo pa je, da bomo ravno med mladeniči dobili največ vojniki zoper alkohol, ki pa bodo ostali abstinentje tudi ko bodo možje.

Starejših mož ne kličemo med abstinente. Vemo, da bi bilo zastoj, so preveč

navezani na svoje stare navade. Vedno le govore: to je bilo tako, to je stara navada, pa smo pili, pa bomo pili.

Pa ni res! Najstarejši može pa le še vedo, da včasih se ni tako pilo, da žganjepitja ni bilo, da piva pri nas niso desti poznali, da so vino pili le ob praznikih.

In nires, da boste pili, res pa je, da boste izmrli vi stari sloveči pivci, in nastopil bo nov red, ki vas bo pomiloval, in se smejal tistim vašim starim neumnim pivskim običajem.

Torej starejših ne vabimo, če pa kdo sam pristopi, iz pravega namena, kot prepričan abstinēt, dobrodošel! —

Pilo se bo še, pa ne vsi in netoliko! In sililo se ne bopiti nikogar, najmanj otrok. In tega ne bodo desegle tiste „zmerne“ pridige, ki so enake v cerkvi in v oštariji, katerih konec je vedno: le pijte, pa pijte, pa zmerno pijte, pa po pameti ga pijte. In posledica je pitje.

Dosegli bomo to brezobzirni in nevstraheni abstinentje, tim prej, čim več nas bo.

Očitajonam, da bodo zavolj nas obubožali vinorejci. Vprašam le: zakaj pa niso obogateli že dosedaj, saj so imeli stoletja čas zato? Ali so čakali nalašč časov abstinence?

Zakaj pa se ravno vino rodne dežele revne dežele? Revno je Dolenjsko, Vipavsko, Istra, Dalmacija, Italija, Špansko.

In zakaj so dežele, kjer ni vinogradov, premožne, bogate: Gorenjsko, Švica, Belgija, Angleško, Švedsko.

Tudi Nemci so o tem prepričani: Weinland, armes Land, to je, kjer vino raste, je revščina doma.

Dva dolenjska župnika, zdaj že stara moža, sta mi pred več leti rekla: Ko je bila trtna uš pokončala vinograde, so začeli ljudje dolgove plačevati in hiše popravljati!

Nek znan strokovnjak, ki vé, kako se vinogradi ebdelujejo in kaj nesejo, in ki se sedaj odločno brani vsake skupnosti z abstinenti, je rekel pred tremi leti: V litanije bo treba vložiti še eno prošnje! Katero? Vinogradov reši nas, o Gospod!

Tako je bilo, preden se prikazali abstinentje!

Političen pregled.

Poslanci na počitnicah.

Vse je šlo na počitnice. Ne samo dijaki in profesorji, ampak tudi večina uradnikov se je podala na letovišča; ministri so šli v kopeli cesar pa v Isl. In poslanci? Tudi oni so odšli vsak na svoj dom. Ker smo že zadnjič precej obširno poročali o zadnjem zasedanju državnega zbora, nimamo to pot mnogo povedati. Prijetne počitnice bodo imeli naši poslanci, ker bodo lahko poročali svojim volivcem o marljivem delu; najbolj vesele počitnice pa bo imel naš ministerski predsednik Gavč, ker se mu je posrečilo tako težavno delo. Preostala je sicer nerešena najbolj pereča točka o ločitvi Avstrije od Ogerske; vendar upamo, da bo državni zbor tudi to točko jeseni ugodno rešil.

In na Ogerskem?

Tam so počitnice bolj kisle zlasti za ministerskega predsednika Fejervarja, ki se trudi na vse načine, da bi napravil mir in red v zbornici. Sedaj se misli pogajati z voditelji nasprotnih strank in ponoviti svoje obljube. Toda Mažari ne nehajo ščuvati proti prostovoljnemu plačevanju — davkov in prostovoljnemu priglasevanju vojaških novicev. Proti temu je izdal Fejervari odlok na občine, v katerem jih pozivlja, naj izvršujejo svoje dolžnosti iz zvestobe in ljubezni do domovine. Nasprotno ravnanje bi uničilo čut dolžnosti za javna bremena in bi prevzročilo ljudsko bedo. Sploh pa namerava vlada razveljaviti vsak sklep, ki bi kršil obstoječe zakone in rušil obstoječi red. Vladi nasprotni listi imenujejo ta odlok dnevno povelje in svetujejo občinam, naj prezirajo pisma in odloke Fejervarjevega ministrstva. V Velikem Varaždinu se je pričela agitacija, naj se odpravi dvoglavi orel na stolnici. Fejervari je odpotoval koncem meseca julija v Karlove vari, kjer biva tudi Gavč.

Nemška posest v Avstriji in vsenemški smotri.

Tisočletna zgodovina gospodarskega boja med Slovani in Nemci je zgodovina neprestanega prodiranja od nemške strani. Izračunali so, da je zadnjih tisoč let izgubilo avstrijsko Slovanstvo v tej gospodarski borbi skoro stotisoč kvadratnih kilometrov zemlje. Ta račun je sestavljen na podlagi starih pisateljev in sedanjih naredopisnih zemljevidov. A veliko večja je še naša izguba v denarnem oziru, ker je bančni kapital tako razdeljen, da ga imajo Nemci v rokah celih 80 odstotkov. Mislimo, da ne bode odveč, če podamo o nemški posesti v Avstriji kratek pregled v odstotkih. Nemci v Avstriji je

35 odstotkov vsega prebivalstva; posestev pa imajo 44 odstotkov cele monarhije; torej že za 9 odstotkov več kot bi jim šlo po pravem razmerju. Toda to še ni najhujše. V celi državi je 75 odstotkov hiš nemških; to se pravi: od sto hiš v celi Avstriji je 75 nemških in le 25 nenemških. Vrednost nemškega hišnega kapitala znaša 72 odstotkov vsega avstrijskega hišnega kapitala. Avstrijska rudarska posest izkazuje 87 nemških odstotkov vse državne rudarske posesti. Dohodki železnic, ki so v nemških rokah in grede skozi nemško ozemlje, znaša 83 odstotkov dohodkov vseh državnih železnic. Taka je torej gospodarska moč Nemcev, in iz te moči izvira njihov pretežni vpliv v državi, ki ni v nobenem razmerju z njihovo manjšino po številu prebivalstva. Pusto je merda marsikomu prebirati številke, a navedli smo jih, da odpremo oči ljudem, ki vidijo rešitev naroda v krokarskih slavnostih, v praznem narodnem besedičenju in v sokolskih peresih. In zakaj se umikamo mi Slovani prodirajočim Germanom? Zato, ker smo mi mehki in zaupljivi, ker se vedno med seboj prepiramo, ker je med nami vedno nekaj ljudi, ki zatirajo svoje brate, zato, da si s pomočjo Nemcev pridobe boljše službe in dohodke, a kar je poštenih Slovanov, se dobe med njimi vedno ljudje, ki se dajo od plačanih izdajic hujskati, da se med seboj pobijajo. To je vzrok teh groznih izgub slovanskih na posesti in denarju. Zadnji čas je, da zastavimo nove sile. Nekaj železa mora priti tudi v slovanske mišice. Te mehke duše, sanjave in neodločne se morajo navaditi strogega mišljenja in jasnega računanja. Slovanske roke, vajene le mirnega pluga morajo vihteti tudi kladiva in sekire in krotiti jeklene stroje. Ko bodo Slovani stali na taki višini kakor Nemci, tedaj pride še le v poštev njihovo število.

Makedonsko vprašanje.

Države, ki so se lotile preosnove v Makedoniji, ne verujeje v svoje delo, ker so se lotile dela z očitno neiskrenostjo. Rusija hoče, da ostane vse pri starem, Avstrija pa je iz početka preosnovnega delovanja iskala dokaza, da je edini izlaz iz vseh težkočvnanje posredovanje, oziroma zasedanje Makedonije. S temi težnjami Avstro-Ogerske soglašajo bolgarski zbori. Nočemo raziskavati, ali se bolgarski vstajniki uverjeni, da bi avstro ogersko zasedanje Makedonije bilo poveljno za bolgarske koristi. Upaje, da bi Avstrija potisnila srbsko narodnost v Makedoniji in bi tako zorela bolgarska pšenica. Zato so Bolgari napeli vse svoje sile, da prisilijo Srbe in Grke, naj prestopijo pod bolgarsko cerkveno ločino. Glavni smoter Bolgarov je torej pokazati svetu, da je vse krščansko prebivalstvo v Makedoniji bolgar-

ska. Na povsem drugem stališču stoje Srbi. Ker vidijo, da so kristjani v Makedoniji po številu in vplivu sedaj v manjšini, zato žele, da se najpreje napravi mir v Makedoniji, da se more razvijati prosveta. Ker so mahomedanci leni, zaostali in nesposobni, mogli bi računati, da bi krščanski živelj polagoma izpodrinil mahomedance, kakor se je to zgodilo marsikje v Turčiji. Tudi v Mali Aziji, kjer so Turki manj mešani, so že gospodarji Armenci in Grki. Tako bi s časom kristjani v Makedoniji po številu in gmotnem stanju postali močnejši od mahomedancev. Za tak razvoj pa je potrebna sloga med Bolgari in Srbi ali vsaj toliko sporazuma, da se njihova medsebojna borba omeji na kulturno tekmovanje v Makedoniji.

Napad na sultana.

Živimo v dobi bomb in revolverjev. Vendar pa nas je presenetila vest, da se je to orožje današnjega anarhizma pojavilo kar v Carigradu. Bomba je bila namenjena bolnemu sultanu Abdul Hamidu. Napad se je izvršil takole: Ko je sultan zapustil mošejo (turška cerkev), je zasedel lahek voz, ki ga je vodil sam. Komaj se je nekoliko peljal, se je začul pok. Sultan se je silno prestrašil, a se je hitro umiril ter se peljal naprej proti nekim vratom. Pri napadu je bilo 24 oseb ubitih 58 pa ranjenih. V nedeljo so pokopali vse mrliče in ostanke trupelj. Neki težko ranjeni je izpovedal, da je dve minuti pred napadom videl, kako je neki neznanec postavil košare na neki voz in se nato odstranil. V tej košari se je nahajal peklenški stroj. Oni neznanec je ubit ali pa je izginil. Ko so sultanu po napadu čestitali, je dejal, da bi bilo mnogo boljše, ko bi pričel takoj zasledovati sterilca, kakor čestitati njemu. Prijeli so že mnogo Bolgarov, Armencev, Mohamedancev in drugih. V Ildiku se noč in dan zbrane preiskevalne komisije, ki preiskujejo ostanke razstreljene tvarine. Napadalca še nimajo. Sultan je obljubil onemu, ki napadalca dobi, 10.000 funtov.

Prodiranje krščanske demokracije.

Čim bolj propada samopašni protisocialni liberalizem, tembolj se dviga krščansko demokratična zavest, ki prodira že zmogovito v raznih deželah. Vsem korakajo naprej nemški katoliki s svojo občudovanja vredno organizacijo, ki je zopet dosegla dve pomenljivi zmagi. Bavarsko ljudstvo je zadalo liberalcem udarec, ki ga ne bo tako hitro prebolel. Za liberalce je udarec tem hujši, ker niso pričakovali takega poraza. Nemški katoliki in socialni demokratje so sklenili zvezo, da si priborijo dvetretinjsko večino, ki je potrebna za preosnovo zastarelega

volivnega načina. Katoliki so si v boju priborili 18 novih poslancev take, da imajo sedaj v bavarskem državnem zboru 102 poslance. Še pomenljivejša je zmaga katolikov na Badenskem, ki je vživalo doslej žalostno slavo, da je najliberalnejša nemška država. Katoliki so si priborili drugi badenski volivni okraj. liberalci pa so doživeli poraz, ki so ga poštene zaslužili.

Rusija.

Položaj, v katerega je zabredla zadnji čas Rusija, je skrajno tužen. Pred vsem svetom se je razkrinkala ta znotraj gnjila država. Birokracija, ki se čuti za edino voditeljico in neomejeno zapovedovavko naroda, je nezmožna voditi dalje državo, v kateri so začeli stremiti ne samo vsi civilni sloji temveč tudi vojaštvo po uporih, po preosnovi države. Ko bi bila Rusija doživela poraz, kakršnega je dočakala zadnji čas na vzhodu, pred pol stoletjem, bi bila sedaj lahko v resnici prva država na svetu. Tako je pa imela na sebi krinko, pod katero se je skrivala gnjiloba tužne matere slovanske. Sicer so razkrivali globoki misleci in slavni književniki slabe strani Rusije, pa njihov glas je udušile neomejeno samodržtvo. Uvidela je lahko Rusija, da so imeli književniki, kateri so mislili za svoj narod in bili za to izbacnjeni iz domovine, prav, in obžalovati mora, zakaj ni čula glasov svojih sinov. Morda za Rusijo ti dnevi niso prišli prepozno, temveč, da jo dvignejo še pravočasno iz zastarelega samodržtva, da da narodu izobrazbe, katero take pogrša, da mu da tudi besedo pri zakonodaji.

Rusko-japonska vojska.

V Mandžuriji

še ni prišlo do bitke. Pač pa smo dobili žalostnejše vest, da so Japonci zasedli južni del ruskega otoka Sahalina, ki je desetkrat tako velik kot cela Kranjska. S tem so začeli Japonci grabiti Rusom pravo njihovo posest na vzhodu — zemljo, ki je vsled rodovitnih žitnih polj donajala Rusiji velikanške dohodke. Pa tudi v Mandžuriji pridno predirajo Japonci, ki vedno pazijo na to, da napadejo sovražnika od strani ali pa, da ga obkolejo. Rusi seveda to uvidijo in se z vso previdnostjo umikajo. Konečno bo pa vendarle moralo priti do bitke, katera bo nekaj groznega, če pomislimo, kakšni armadi si stojita nasproti.

Japonski načrti.

Japonci pričakujejo ob kratkem bitko ob reki Tumen in mislijo, da se bo vojska

odločila še pred deževno dobo. Maršal Ojama upa, da prežene do jeseni Ruse iz Mandžurije. Do tedaj bo padel tudi Vladivostok. Japonska od svojih mirovnih pegejev ne odneha. Japonci bodo močno utrdili otok Sahalin.

Kaj bode z Vladivostokom?

Zadnji čas so obrnili Japonci veliko pozornost na rusko trdnjavo Vladivostok, proti kateri se že poslali veliko armado. Trdnjavi preti napad od dveh strani: z morja in s suhega. Trdnjava je stara šele 16 let. Oba dohoda sta utrjena. Po pričetku sedanje vojske so se utrdbe izgotovile, izpopolnile zaloge, tako da je posadka pripravljena na japonsko obleganje. Poveljnik trdnjave je general Kazbek, poveljnik brodovja Jesen. — Skupaj je v trdnjavi 40 tisoč mož, 4000 jezdecev in 62 poljskih topov.

Pomen rusko-japonske zveze.

Ko bi prišlo do miru med Japonsko in Rusijo, bi se skoro gotovo sklenila med obema državama zveza, ki bi bila velikega pomena. Vsled te zveze si Japonska lahko pridobi vpliv na Kitajskem, Rusija pa v Mongoliji in v Turkestanu. Rusija je spoznala moč in čilost Japoncev, zato jih bo odslej uvaževala. Japonci se branijo obnoviti zvezo z Angleži, ki iščejo le svojega dobička. Angleži pa iz strahu pred Japonci poizkušajo skleniti z njimi še ožjo zvezo. Rusija naj uporabi ugodni trenutek in naj se zveže z Japonci.

LISTEK.

Prst božji.

(V. Kosmak.)

Ob dobroznani veliki cesti stoji mnogo prestornih a zapuščenih gostiln. Prej, ko še ni bilo železnice, so vozili po tej cesti neč in dan vezniki na težkih vozovih razno blago semintja. Ta vrsta voznikov je zdaj že izumrla. Poštne in gosposke kočije se drdrle venomer po prašni in gladki cesti. Dobro se še spominjam, kolikokrat sem stal kot deček ob cesti in oponašal peštarjev hripavi rog, s katerim je naznanjal svoj prihod. V onih časih so bile gostilne ob cesti redno polne, gostilničarji so bili bogati in ošabni.

Bilo je krasnega popoldne mesca julija. V senčni lopi neke gostilne sta sedela voznik Jakob in mesar Ferda. Nebo je bilo jasno kot steklo, niti najmanjšega oblačka nisi videl na obzorju. Solnce je pripekale vroče,

cvetice so venele, listje na drevju je bilo zaprašeno in visele popolnoma nepremično na vejah.

Voznik Jakob je slonel pri mizi in dremal.

Imel je zunaj tri vozove naložene. Pri dveh sta bila hlapca, s tretjim je vozil sam, a ker je bilo prevroče, je izpregel, poslal hlapca v hlev h konjem, sam pa zavil v gostilno. Mesar „Ferda“ je gnal nekaj junčkov, a ker so se vsled hude vročine komaj še premikali po cesti, jih je tudi spravil v senco in se šel pokrepčat v gostilno.

Jakob je torej slonel pri mizi in dremal; ko se je zdajpazdaj zaletela vanj muha, se je prebudil, zagodrnjal, je odpodil in nagnil kozarec piva, ki je stal pred njim, potem pa zopet leno zadremal. Ferda je v kotu že polglasno smrčal. Včasih se je nekoliko prebudil, potegnil parkrat iz že vgasle pipe in zopet usnul. Vse naokrog je bilo tiho in mirno. Na kegljišču je ležal znak neki muzikant. Roki je imel prekržani pod glavo, stari klobuk pomaknjen na oči, in iz vsega se je videlo, da spi.

Čez nekaj časa so se začuli na vrtu hitri koraki, ki so za hip vznemirili splešno tiho.

„Drago — ala, sem!“ zaklical je nekdo in v lopo je kmalu po teh besedah stopil lovec in za njim pes, kateremu je visel jezik iz gobca skoraj do tal.

Jakob in Ferda sta se prebudila in zaspano ogledovala prišelca.

Lovec je odložil puško, torbo, obrisal si čelo in vzdihnil: „Grozno je vroče. — A Jakob, ste vi tukaj — Bog daj!“

„Bog daj dober dan“, odvrnil je Jakob in ponudil lovcu kozarec s pivom.

„Hvala, moram še malo počakati, da se nekoliko ohladim.“

„Kje ste se pa tako razgrel?“

„Šel sem nekoliko na lov, največ radi tega, da bi tegale psa nekoliko priučil, pa je silno nespreten.“

„Kakršen lovec, tak pes“, oglašil se je pol šaljivo gostilničar, ki je ravno vstopil in prinesel pivo. Lovec je zasukal brke, odpihnil pene in pil v globokih požirkih.

„Le nič nikar ne zabavljaj, rajši prinesi še kos mesa, ker če je res kot praviš, potem morava biti oba, jaz in pes, silno lačna, ker jaz že od jutraj nisem nič pokusil.“

Gostilničar je odšel v kuhinjo, lovec pa je sedel za mizo.

„No Jakob, kaj je novega po svetu?“

Jakob je pomežiknil z očmi in dejal malomarno: „Pri Lenartu so danes nastavili sveže pivo.“

„Čas bi bil že, da bi tudi vam nastavili novo pamet“, zavrnil ga je lovec.

Jakob se je glasno zasmel, Ferda pa je basal pipo, se pomaknil bližje k lovcu in

dejal z važnim glasom: „Na Ogrskem je pa kolera!“

„Kaj — kolera?“ začudil se je lovec.

„Res, res, če verjamete ali pa ne. Res je, kar sem rekel, mrliču zvoni od zore do mraka, mizarji komaj sproti delajo rakve, ljudje cepajo kot muhe. To je groza!“

„Verjamem, saj sem že bral o tem v časopisu. Pa upam, da k nam je ne bo.“

„Naj pride, kaj zato?“ oglasil se je voznik Jakob. „Meni ne stori to nič, trden sem kot hrast! Saj vozim že celo vrsto let po svetu, po noči in po dnevi, po zimi in po leti. Ali ni res tako, gostilničar?“

„Zakaj pa se gre?“ vprašal je ta, ker je šele vstopil in čul same zadnje Jakobove besede.

„Ljudje se boje kolere z Ogrskega.“

„In vi tudi?“ smejal se je gostilničar lovecu, „okler imamo dosti mesa, vina in piva, se ne bojimo kolere. To bi bili nespačetni, če bi zdaj umrli.“

„Ne skušaj Boga!“, svaril ga je mesar.

„E kaj, Bog gor, Bog dol. Jaz se ne brigam zaš, on ne zame. Jaz živim lahko tudi brez njega; dekler sem zdrav in imam kaj jesti, mi tudi kolera ne škoduje.“

„In kadar umrjemo, bomo pa mrtvi“, pristavil je voznik.

„Res je taka“, pritrnil mu je gostilničar, „človek je kot žival, ko pa umrje, je vsega konec.“

Voznik se je smejal, in tudi lovec se je med tem že razvnel in vprašal:

„Odkod pa vi vse to veste?“

„Jaz sem bral knjige, knjige, ki jih nima nobeden tod okoli. Dal mi jih je neki učeni, zelo učeni gospod. Te knjige so me tudi poučile, da vse skupaj ni vredno počenega groša, kar kvasijo duhovni o peklu, nebesih in Bogu. Naj me Bog kaznuje, če hoče.“

„Milijon . . . . .“ zaklel je gostilničar in udaril ob mizo, da so steklenice odsakokovale.

Nato je poklical dečka in mu ukazal prinesiti karte in žganja. Gosti so se usedli k okrogli mizi in začeli igrati na karte s krikom, smehom in kletvijo.

„Naj me Bog kaznuje, če hoče“, vpil je gostilničar vedno glasneje.

Bog je čul to in poslal angela svoje jeze na zemljo. Ta je hitel s hitrostjo viharja na zemljo, zavil v črne neprodirne megle, iz oči se mu švigali bliski in njegov glas je bil doneč grom, ki je stresal zemljo v njenih tečajih.

„Nevihta se bliža“, pripomnil je mesar.

„Naj se bliža, saj ima čas“, zavrnil ga je gostilničar surovo.

„Korajža velja! Zapojmo!“ bodril je goste in sam začel prepevati umazano pesem, gosti so mu seveda pomagali.

Peli so vedno glasneje, a tudi grom je bobnel vedno bližje in silovitejše.

Gostilničarka je prišla moža svarit. „Tone, pomisli kaj delaš! Glej Bog grozi! Ojnehaj!“

„E naj grozi! Kaj nam mar! Poberi se v kuhinjo, tam je tvoj prostor.“

„Toda, lepo vas prosim, pojdite saj v sobo, da vas ljudje ne bodo slišali, ki hodijo mimo.“

„Ali pri vas žena hlače nosi,“ vprašal je zbadljivo Jakob gostilničarja.

„Ubogajmo in pojdimo“, opominjal je mesar.

„Zdaj pa nalašč ne!“ kričal je gostilničar in porinil ženo iz lope.

Gostilničarka je odšla v kuhinjo, vzela edine hčerko v naročje in ji govorila:

„Angelček moj, moja Angelca! Tvoj oče je zašel, Bog mu odpusti in ga ne kaznuj!“

Angel srda Gospodovega se je vedno bolj bližal. Vihar je upogibal drevje in stresaval hišo. Goveda so začela rjuti, lovčev pes se je plaho stisnil k svojemu gospodarju. Bliski so švigali vse križem, v oblakih pa je bobnelo kot bi se pripravljali na razljučeno bitko. Igralcem v lopi je metal vihar karte in pokrivala po tleh.

„Ni drugače, moramo v sobo. Danes je pre . . . . . čudno vreme“, jezil se je gostilničar.

Vzeli so kozarce in karte ter odšli v sobo. Ker je bilo zelo temno, je gostilničar prižgal luč in igrali so dalje.

Angel groze pa je plaval nad hišo in z greznim glasom oznanoval pokoro. Okna so se tresla in v dimniku je tulilo da je bilo groza.

„Bog nas varuj hudega“, dejal je lovec s plašnim glasom.

„Sleva! Bodi mi tiho in pazi na igro!“ zakrohotal se je gostilničar in vrgel karte na mizo.

V tem trenutku se je že posvetilo, kot bi bilo vse v ognju, zagrmelo je istočasno s tako močjo, da so vsem popadale karte iz rok. Gostilničar je pobledelel in hitel k oknu.

„Jezus, Marija, gori, gori!“ začul se je glas iz kuhinje.

Vsi so zbežali vun, hlev je bil ves v ognju.

Voznik je bežal prvi v hlev in se vrnil z obupnim klicem: „Dva konja mi je ubilo!“

„Gasite, gasite,“ kričal je gostilničar na ves glas.

Toda to ni bilo tako lahko. Ogenj se je širil silovito hitro, in le z največjim trudom so rešili ostala gospodarska poslopja. Hlev je pogorel do tal.

Jakob je napregel v dva voza še žive konje in ukazal hlapcema pognati, tudi mesar

je hitro odgnal teleta dalje, ko se je nevihta polegla.

V gostilni pa je bilo vse potrto in žalostno. Na dvorišču se je kadilo ožgano tramovje, posli so preplašeni tekali semintja, gostilničar je sedel žalosten v kotu, gostilničarka pa je stala na pragu in si s predpasnikom brisala oči.

Zunaj na vrtu in na polju pa je vse dihale novo življenje. Cvetje se je smehljalo in duhtelo, trava je rasla bujnejše, ptiči so začeli prepevati kot zjutraj, zrak je bil očiščen in krepljen vonj se je širil po njem, in nad prerojeno zemljo se je razprostrela sedmerbojna mavrica miru.

* * *

Po desetih letih sem zopet stopal mimo iste gostilne. Kam je prešlo prejšnje blagostanje?! — Plotu okrog vrta ni bilo, streha na hiši je kazala rebra, zid je bil razhreban, okna deloma pobita, vrata pol polemljena. Mislil sem si: „Kako mora biti neki znotraj?“ in stopil sem čez prag.

Gostilničar je sedel pri oknu in bobnal s prsti po šipi. Obličje je bilo nagubano, lasje osiveli, obleka je na njem komaj visela. V kotu je sedela Angela, blede in suha. Delala je iz papirja cvetlice. Ko sem pristopil k njej, me je plaho pogledala, potem pa se glasno zasmejala, da me je kar mraz pretresel. Bila je — umebolna. Pred desetimi leti je že umrla mati vsled kolere. Izguba matere in razne nesreče, ki so zadevale očeta leto za letom, so jo pripravile ob razum. — — —

V sobi je bilo vse prašno in zamazano. Bilo mi je tesno pri srcu. Izpil sem steklenice vina, plačal in odšel. V ušesih pa mi je zvenelo: prst božji.

Pot mi je hitro mineval. Kmalu sem bil onstran gozda, kjer zavije cesta s klanca nizdol. Sedel sem v senco pod gosto bukev, da bi malo počil. Kmalu zagledam na nasprotni strani ceste na drevesu pribito leseno tablo in na njej naslikanega voznika pod vozom z razbito glavo. Mislil sem si: Tu se je zgodila nesreča. Vprašal sem mimoidečega potnika, kdo se je tu ponesrečil.

„Tu je prišel pe nesreči pod voz bogati voznik Jakob.“

„Prst božji, Bog se ne pusti zasmehovati“, mislil sem si in stopal dalje. — — —

Alkoholizem na Pruskem.

Zaradi kroniškega alkoholizma in pijanske blaznosti je v pruskih bolnicah po statističkem izveštvju za l. 1904. sprejetih 13 377 oseb, med temi 801 žensk. V norišnicah pa je bolnih 1418 mož in 111 žena na pijanski blaznosti. Poleg tega pa je mnogo slučajev akutnih alkoholskih boleznih in bolnih pijancev, ki ne leže po bolnišnicah. Vsegaskup so na Pruskem po bolnicah imeli 20000 hudih alkoholcev. Strašno število!

Razgled po domovini.

Opozarjamo na članek: V Mariboru

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so sledeča p. n. društva sklenila kolekovati svoje listine in dopise z narodnim kolekom v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ter to naznanila podpisane vodstvu. Ta društva so: Slov. del. pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani; Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu; Trgovska obrtna zadruga v Gorici; Čitalnica v Brežicah; Gasilno društvo v Idriji; Lovski klub v Idriji; Posojilnica na Bledu; Posojilnica v Dobropoljah; Kat. slov. izobr. društvo v Loki pri Zidanem mostu; Slovensko bralno društvo v Železnikih na Gorenjskem; Hranilnica in posojilnica v Gotovljah na Štajerskem; Posojilnica v Dolu pri Hrastniku; Bralno društvo „Naprej“ pri sv. Barbari v Halozah; Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini; Hranilnica in posojilnica pri sv. Jurju ob juž. žel. Zahvaljujoč se vsem navedenim p. n. društvom in njih odboru na njihovi naklonjenosti napram naši družbi, prosimo i ostala slavna društva širom slovenske domovine, da se blagovolijo odzvati našemu pozivu glede rabe narodnega koleka, ter to naznaniti podpisane vodstvu objednem z naročilom.

V Loreto pojde nekaj čez 400 romarjev.

Tistih, katere smo bili sprejeli pod tem pogojem, da dobimo še en parnik, ne moremo sprejeti, ker nikakor nismo mogli dobiti drugega parnika. Veliko jih torej ostane doma, dasi bi radi šli. Naj bodo prepričani, da se bomo v Marijini hišici njih posebno spominjali v svojih molitvah.

Sprejeti so torej vsi tisti, ki so nam doposlali vsaj nekaj voznine in se jim voznina ni vrnila.

Iz Ljubljane gremo v soboto večer, dne 12. avgusta. Ure še ne moremo povedati, ker nam železnica še ni poslala natančnega voznega reda. Pač pa nam je vlak obljubila. To je gotovo, da pred 8. ure ne odhajamo.

Vsi unanji romarji naj pridejo v Ljubljano že v soboto popoldne ter se oglasio pri frančiškanskem vratarju, kjer dobijo vozne listke za železnico.

Želeti je, da bi vsi romarji že v Ljubljani opravili sv. spoved, ljubljanski v petek večer ali v soboto zjutraj, unanji pa v soboto popoldne ter prosili spovednika za sv. obhajilo na Trsatu in v Loreti. Z romarji pojdejo sicer štirje spovedniki, pa vendar je boljše, da se spoved doma opravi. Seveda bomo spovedovali tudi v Loreti.

Dobro bi bilo, da bi vsi — vsaj unanji — romarji prišli v soboto ob 6. uri v frančiškansko cerkev k litanijam. Tu bi se jim, ako bi bilo treba, mogla dati kaka posebna navodila.

Dne 13. avgusta bo na Trsatu zjutraj zgodaj sv. maša s kratkim nagovorom, nato zajutr, odmor, ob 8. uri se pa odpeljemo s parnikom v Ankeno.

Glede hrane na parniku pripomnimo, da je najboljša, ako vsakdo kaj malega od doma seboj vzame, ker je hrana na parniku zelo draga. Tako se nam je nasvetovalo od raznih strani. Ako pa želi kdo na parniku imeti obed, naj nam to nemudoma naznani, da se pravočasno naroči.

Prav sitno bi bilo za božjepotnike, ki niso večji laškemu jeziku, ko bi si morali v Loreti sami iskati in plačevati prenočišča. Bolje bi bilo, če vso to skrb mi prevzamemo. Zato svetujemo, naj bi vsak romar, ko pride k nam po vozni listek za železnico, že tudi plačal prenočišče, ki stane za II. razred 1 K, za III. razred 50 v. Tako ne bi bilo treba romarjem našega denarja zamenjavati z laškim. Drugi denar pa naj vsakdo vzame — kolikor mogoče — v kronah seboj, zakaj te se, kakor smo izvedeli, lahko tudi tam prav zamenjajo. Kdor pa želi kaj laškega denarja seboj vzeti, ga more dobiti v Ljubljani pri menjalnicah v Špitalskih ulicah.

V Loreti ostanemo en dan in eno noč. Na Reko se vrnemo dne 15. avgusta zjutraj, v Ljubljano pa popoldne. One božjepotnike, ki vstopijo na vlak v Logatcu ali na Raketu, opozarjamo še enkrat na to, da morajo kupiti navadne vozne listke za tje in nazaj. Denar, ki so ga preveč k nam poslali, dobijo na vlaku nazaj.

Druga pojasnila prejmejo romarji med potjo.

Vodstvo tretjega reda v Ljubljani

V cerkev M. Milosti v Mariboru. Z ozirom na romanje, ki se vrši letošnje jesen ob priliki shoda slov. nepolit. društev v Mariboru, podajemo tukaj kratko zgodovino slavne romarske cerkve Materje Milosti v Mariboru.

Cerkev je posvečena, kakor kaže že njeno ime, Materi Božji. Na velikem oltarju se nahaja čudodelna podoba Marijina, imenovana Mati Milosti. O tej podobi se pripoveduje sledeče:

Neka pobežna grofica Ivana Felicita je l. 1746 popotovala v Gornji grad na božjo pot. Ko se je vračala, je našla dne 23. maja v zakristiji konjiške farne cerkve Marijino podobo, ki je bila poprej na velikem oltarju, a so jo odstranili. Z nadžupnikovim deo

ljenjem vzame podobo seboj v Gradec, kjer jo je dala lepo okrasiti. Že tu se je izvršilo toliko čudežev, da so jo začeli imenovati „čudodelno“. Ko je bila podoba prenovljena in olepšana, jo da grofica prenesla na svojo grajščino „Freibichl“ pri Lipnici, sredi pota med Gradcem in Mariborom. Postavila jo je v grajščinske kapelice. Tu so podobo Marijino vsled mnogih čudežev začeli imenovati: **Mati Milosti**. Ker se je bilo bati, da čudodelne in krasno ozaljšane podobe ne ukradejo hudobneži, se je grofica Ivana Felicita s podobo preselila v Maribor. Tu je bilo tako, kakor poprej, vedno polno romarjev pred podobo. Vsled tega jo je l. 1747 dne 24. januarja izročila redovnikom Minoritom iz reda sv. Frančiška, ki so l. od l. 1284 živeli v samostanu na levem bregu Drave. Tu so dne 25. januarja 1747 izpostavili podobo na velikem oltarju svoje cerkve. Od vseh strani so hodili božjepotniki in donašali Mariji darila. Vsled mnogoterih čudežev so sv. oče Benedikt XIV. dne 17. maja 1747 obdarovali cerkev Marije, Materje Milosti, s popolnim odpustkom Lepo in goreče so častili Mariborčani Marijo, bili so Marijini otroci, Maribor pa mesto Marijino. Slovesno se obhajali vsako leto obletnice, odkar so dne 25. januarja 1747 postavili podobo v oltar. Beseda božja se je oznanovale v slovenskem in nemškem jeziku. A prihrumeli so težki časi tudi za Marijino podobo. L. 1784 je iztirala gosposka redovnica iz samostana, ki so ga izpremenili v vojašnico, cerkev pa v vojaško shrambo. Na enem mestu, kjer stoji sedaj nova veličastna bazilika, je stala takrat samostanska cerkev oo. kapucinov, ki so tudi morali zapustiti svojo cerkev. To zapuščeno kapucinsko cerkev so dobili prejimenovani oo. Minoriti in so opravljali v njej pastirsko službo božjo v predmestju in okolici. Od l. 1868 je bila ta cerkev farna cerkev. Farna se je imenovala „Slovenska predmestna fara“. Redovniki so torej l. 1787 prenesli čudodelno Marijino podobo v neopridoobljeno cerkev v dolgi procesiji. Tako je postala Mati Milosti tudi farna patrona slovenske predmestne fare v Mariboru. A l. 1818 dne 7. oktobra so se morali Minoriti za vedno ločiti od podobe in zapustiti slovensko faro. Dušno pastirstvo je bilo odslej en čas v rokah svetnih duhovnov, en čas pa v rokah oo. Redemptoristov do leta 1864, ko so se naselili v Mariboru oo. Frančiškani in prevzeli v oskrb slovensko faro. Odslej je zopet prihajalo ljudstvo v trumah k Materi Milosti. L. 1887 so od 23. do 25. januarja obhajali stoletnico bivanja

Materie Milosti v slovenski frančiškanski cerkvi.

Slavnost 300 letnice Marijinih družb na Kranjskem, ki se vrši kot znano, 20. avgusta v Ljubljani, bo, kolikor moremo soditi po dosedanjih prijavah posameznih Marijinih družb po deželi, lepa manifestacija Marijinih sinov. Več tem piše „Bogoljub“, ki bo priobčil v prihodnji, 15. številki, popoln, natančen vspeled. Opozorjamo le, da se do 10. t. m. še lahko priglasijo družbe mož in mladeničev ali deputacije dekliških družb, ako imajo zastave, toda obenem morajo povedati natančno število vdeležencev in poslati denar za kosilo po 1 K 20 v za osebo. Po tem dnevu pri-glašenim osebam se ne more zagotoviti obed.

Gorenjske novice.

* **Iz Mengša.** Naše izobraževalno društvo je v poslednjem času pokazalo živahno gibanje. Domžalski dogodki so ljudstvo vzbudili k odločni narodni zavesti. Povodom procesije sv. Rešnjega Telesa se postavili udje našega društva pet velikih mlajev, visokih po 40 metrov, na katerih so visele trobojnice dolge po 15 metrov. Fantje so zbirali za mlaje, dekleta za zastave. Ako privzamemo še oni mlaj iz Loke, tedaj jih je bilo šest in lep je bil pogled na vohrajoče zastave. — Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda sme zažgali na hribu velikanski kres in spuščali rakete. Slavna naša domača godba je priigrala na hrib in svirala pozno v noč. Mladina je nabrala tri vozove butar, pivovarna je pa darovala piva. Navdušeni govor je vzbudil na tisoče živio klicev. Gotovo je, da tolike navdušenosti še ni bilo ne v Mengšu ne v Domžalah, kot tisti večer, ko so bili vsi hribi svitli, živi in glasni. — Delavskega shoda in blageslova zastave pri Dev. Mar. v Polju se je udeležilo društvo z zastavo in 30 temi člani. Tega krasnega izleta ne bomo nikoli pozabili. Pridružili so se nam še Ihanci, tako da nas je bilo 37 pod eno zastavo. Posebno nam je ugajal društveni dem. Sklenili smo, da kaj takega tudi pri nas napravimo in upamo, da se kmalu dvigne „Mengeški dom.“ — Dobrotnik, ki je popolnoma neznan, je daroval farni cerkvi, prekrasno nebo, ki je bilo zelo potrebno. — Tatovi so se oglasili v farni cerkvi, pa niso ničesar odnesli. — Strela je udarila v Topolah v Zajčev hlev in ubila enega vola in kravo. Zgorel je tudi kozolec. Revne rodbine sta se z darovi usmilila veleposestnik P. Majdič in poslanec A. Mejač, za kar naj prejmeta iskreno zahvalo!

* **Moravske novice.** Novo mašo je daroval 16. julija gospod Andrej Orehek iz Krasc. Moravčani so trg okrasili z zastavami, napisi in mlaji. — Predaval je v kat. izobr. društvu gosp. Vencajz o zavarovanju in slov. zavarovalnici. Poslušalci, katerih se je zbralo obilno število, so gotovo razumeli g. govornika Torej svoji k svojim! Vsi k naši, domači slovenski zavarovalnici! Razumete? — Zapustili so nas častiti gospod kapelan M. Škerjanec. Moravčani smo z njim izgubili izvrstnega delavca v vinogradu Gospodovem; a ne samo v cerkvi, ampak tudi zunaj cerkve. Kako vrlo in marljivo so vodili naše izobr. društvo, društveniki pa so jih tudi ljubili in spoštovali ter radi prihajali v društveno sobo k poučnim pogovorom in predavanjem. Tudi na političnim polju so gospod neustrašeno nastopali za naše interese, ter storili tako mnogo dobrega med nami, za kar se niso našim liberalnim „prijateljem“ seveda nič kaj prikupili. Kako prav je vendar, da nas duhovniki uče v svetnih stvarih! saj oni bili priprostege ljudstva najbolj poznajo. Kje bi že bile pač slovensko ljudstvo, ko bi ne bilo naših vrlih duhovnikov! Zato le ako ostane slov. ljudstvo zvesto in vdano duhovščini, sme upati vesele probude lepšega življenja in pričakovati boljše, srečnejše prihodnosti.

* **Na Trati pri Gorenji vasi** kakor že lansko leto, začel je tudi letos izvirati petrolej na posestvu gosp. Petra Starman, toda v močnejšem teku kakor lansko leto. Za poskušnjo so ga zažgali in je prav dobro gorel.

* **Novo maša.** Dne 15. malega srpana je daroval na Brezjah novo mašo častiti gospod Ivan Jeglič iz Podbrezj. Nadležna bolezen je bila vzrok, da je g. novomašnik zaostal eno leto. Daroval je prvo sveto mašo pri Mariji Pomočnici na Brezjah, da bi mu ona izpresila preljubo zdravje. Čč. oo. frančiškani so že itak veličastno cerkev lepo okrasili. Pevski zbor pod vodstvom organista g. Boleta pa kaj vrlo napreduje; pri novi maši je slovesnost zelo povzdignil. Srečna je bila vsa družina, posebno pa oče in mati, ki sta imela včasih veliko skrbi. Pošiljala sta v šolo šestero otrok; izmed teh si videl vojaka, učitelja, frančiškana in učiteljice. Novomašniku pa želimo, da se mu skoraj povrne ljubo zdravje in da bo lahko delal v vinogradu Gospodovem. Na mnoga leta!

* **Iz Zabnice.** Dne 19. julija je bila tu komisija, ki je iskala pripraven prostor za novo šolo. Iskali so ga od 9. dop. do 4. pop., no, naposled so ga vendarle našli na nekem zemljišču močno sredi Žabnice. Prostor je drag; stal bo čez 2000 K. — V naši sosesčini proti škofjeloški žel. postaji je dne

24. julija dop. strela ubila dve ženski na polji. Tretja, sredi med njima, ki je držala dežnik, je bila samo omamljena. — Prvo sv. obhajilo se je slovesno vršilo 25. julija 19 otrok je prvokrat pristopilo k mizi Gospodovi. — Šole smo končali s sv. mašo dne 29. julija. Obiskovalo jo je 100 otrok.

* **Nemško šolo** štirirazrednice, s katero bo združen tudi otroški vrtec, so začeli graditi na Savi blizu državne ceste. Zida šolo nemška sūdmarka s pomočjo Kranjske industrijske družbe in kranjske hranilnice, ki je v ta namen dala svoto 14.000 K. Kakšen namen bo imela nova štirirazrednica, je jasno. Ponemčevati slovenske otroke. Sicer trdijo Nemci, da nimajo nikakega germanizatoričnega namena, da hočejo le to ohraniti, kar jim gre. Toda čemu se potem zida štirirazrednica, ko je sedaj nemških otrok le za en razred in jih bo pozneje še manj, ko odidejo tujci iz Hrušice? Samo zato, da se bodo lovili slovenski otroci v nemško šole. Zato pa kličemo slovenskim starišem, pozor! Upamo, da boste pač vsi toliko zavedni, da ne boste svojih otrok izdajali v potujčevanje.

* **Občni zbor** je imela jeseniška podružnica sūdmarke dne 16. julija. Tam so sklenili, svoje germanizatorično delovanje razširiti tudi izven Jesenic po deželi. Nemci postajajo vedno bolj predrzni in grabežljivi in dosegli bodo svoje namene, ako ne bomo povsod stali na straži.

* **Sklep šolskega leta** na tukajšnjih šolah je bil dne 29. julija.

* **Železnica** od Jesenic do Trsta bo stekla, kakor poroča „Eisenbahnzeitung“, v začetku jeseni, proge Jesenice-Celovec ne bo še mogoče letos otvoriti, ker je v predoru še velike dela. Novi jeseniški kolodvor bo v kratkem odprt prometu.

* **Stavba otroškega šolskega vrta** na Savi bo kmalu dovršena. Sedaj se še izvršujejo mizarska dela. Da se bo moglo določiti število vrtec obiskujočih otrok, se stariši opozarjajo, naj pravočasno oglasijo svoje otroke ali pri predsedniku podružnice g. Matevžu Rabiču na Savi ali v župnišču.

* **Občni zbor** bo imela strokovno društvo v nedeljo dne 6. avgusta v društvenih prostorih „pri Jelenu“ na Savi. Vspored: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Delavci, vdeležite se občnega zbora polnoštevilno in pokažite svojo stanovsko solidarnost!

* **Na prvo leto svojega obstanka** se strokovno društvo lahko z veseljem in ponesom ozira, saj je reš velike storilo za okrepitve stanovske vezi med delavci, za pouk in izobrazbo svojih udov. Število udov je naraslo na 560. Delavci, ki še

niste pri tej prekoristni organizaciji, pristopite kmalu; kolikor več bo članov, toliko plodnosnejše bo društvo delovalo v vašo korist.

* **Kapelica Matere Božje** na Plavžu se je začela graditi. Koncem meseca septembra bo delo izvršeno. Tako bo izpolnjena želja jeseniških faranov, ki so več let v ta namen nabirali denarne deneske.

* **Tatovi** so se v kratkem času dvakrat oglasili pri nabiralniku Plavške kapelice. Prvičkrat so le nekaj malega odnesli, minuli četrtek pa so bili pravočasno odpodeni.

* **Jeseniška Straža**, ta slaboznani listič, ki se baha, da hoče rešiti slovensko narodnost na Jesenicah, v resnici pa dela samo za razkol in prepir v občini, je zašla v svoji pisavi popolnoma na pot „Slovenskega Naroda.“ Ker kaj pametnega ne zna napisati, pa laže in obrekuje vsakega, kdor ne trobi v rog njenih urednikov in dopisnikov. Žalostno! Z obrekovanjem, lažmi

lejši način obrekujejo. Zato so bile ustavljene vse vaje v cerkvenem petju v župnišču in petje na koru.

* **Jeseničani!** Sedaj lahko spoznate, kakšne može imate v občinskem zastopstvu. Kar rečeta liberalna odbornika Schrey in Guštin, temu vsi drugi pritrdijo, ker nimajo poguma, da bi ugovarjali, čeprav je krivica očevidna. Seja odbora dne 23. julija vam daje zgled, kam lahko pripelje občino liberalno občinsko zastopstvo.

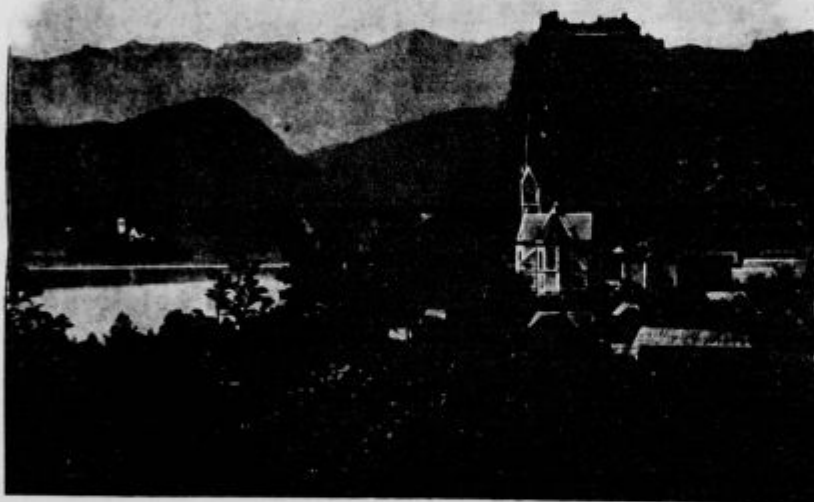
* **Iz Predoselj.** Utonil je 9. julija na Kokrici 18 letni hlapec Zupan. Plavati ni znal, pa se je vsedel na konja in ga zajahal v globoko vodo. Konj ga je vrgel raz sebe, da je izginil in so ga šele mrtvega potegnili iz tolmuna.

* **Strele** bi bila kmalu povzročila veliko nesrečo posestniku Zabretu v Britofu. Dva njegova hlapca sta na njivi nakladala snopje na voz, vprežen s parom konj. Ko-

je, da se vožnja z avtomobili nekoliko uredi, da se ne bo treba vsakemu, ki se vozi po veliki cesti, vsak trenotek bati za življenje vsled pošastnih avtomobilov.

* **Društveno življenje** v Predosljih spi spanje pravičnega. Vsaka manjša fara skorej ima že kako društvo, kjer se shajajo mladi ali stari, recimo izobraževalno društvo ali hranilnico in kaj drugega podobnega, v Predosljih pa se shaja brez tega. Zato je pa tukaj vedno več žganjarn in se iztoči vedno več špirta. V nedeljah popoldan vidiš vse žganjarne polne, in teh ni male. V Britofu n. pr. se dobe tudi take luknje, kjer se žganje toči kar brez dovoljenja. Naj blagovoli c. kr. žandarmerija včasih malo pobrska po teh brlogih. Naša slavnoznanca c. kr. deželna vlada daje navodila zoper žganje, a kranjsko okr. glavarstvo daje dovoljenje imeti gostilno in točiti žganje vsakemu, komur se ne ljubi več delati, in naj se županstvo temu protivi kolikor hoče. Župan s celim svojim odborom nima toliko veljave v tem oziru kakor en žendar ali pa en pisar.

* **Iz Leš na Gorenjskem.** Pred petimi leti je bilo ustanovljeno pri nas prostovoljno gasilno društvo. V tem času si je sezidalo krasen dom, nabavilo oprave za 20 mož, kupilo dvokolesno malo, a izborni brizgljo, ki vsak čas dela čast tvrđki Samasa. Dne 16. julija pa je tukajšnji preč. g. Frančišek Bleiweis blagoslovil društveno zastavo. Ob kratkih besedah je obrazložil pomen društva. Za to in za njegovo veliko naklonjenost društvu mu najpristrčnejša zahvala. Kumovala ji je 12letna Marija Cvenkelj, ki je napravila kot mlada kumica na občinstvo lep utis. To je bil velepomemben, nepozabeden dan za našo vas. K slavnosti so polnoštevilno prihitela sosedna društva ter take povzdignila sijaj dneva, za kar jim najpristrčnejša zahvala. Videlo se je, da se zanima tudi ljudstvo za take veselice, ker se je tako številno udeležilo ne le veselice, ampak tudi srečkanja, kar je dalo društvu prav dovoljen vspeh. Da je vspela veselica tako sijajno, pripomogla je mnoga rakovniška godba iz Ljubljane. Kratko rečeno, ljudstvo je bilo očarano — naslajalo se je ob zvokih — vsakdo je bil zadovoljen. Učenci in učitelj si morajo častitati na takem vspehu. Ob tej priliki moram opomniti le še zaupno občevanje gojencev z njih predstojniki. Društvo tako se pridobivajo mlada, vesela srca. Ne smem pa še pozabiti neutrudljivega gospoda podžupana Fr. Valjavca starejšega, ki je obenem društveni blagajnik. Njemu se ima društvo zahvaliti za marsikak napredek. Tu se vidi, kako velikega pomena je za društvo tak mož, ako mu je naklonjen, ker zna s svojo gospodarsko spretnostjo voditi društvene finance, obenem pa navdušiti občane

Blejski grad z novo cerkvijo.

in razširjanjem liberalizma se ne bodo ohranile Jesenice slovenske.

* **Cerkveno petje** je v jeseniški župniji odpravljeno, tako smo slišali minulo nedeljo s prižnice na Jesenicah in Savi. Zakaj se je to ukrenilo? Jeseniška Straža je v dveh številkah nesramno pisala in obrekovala, da se gode med cerkvenimi pevci v župnišču najgrše pohotnosti. Očitala je g. župniku in g. kaplanu Zabretu, da vzdržujeta v župnišču Sodomo in Gomoro. Gospod župnik se je obrnil do občinskega odbora, ki je poklican, da skrbi za javno moralno, naj preišče, ali se res gode v župnišču tako pohujšanje. Dolžnost občinskega odbora je bila obsoditi nesramno obrekovanje in s tem dati zadoščenje cerkvenemu zboru in duhovščini. Pa kaj je storil? Prešel je na predlog učitelja Guština preko zahteve g. župnika, češ kaj nam mar, če se gode pohotnosti v župnišču in če se nedolžni ljudje na najpod-

maj 4 metre proč je v razoru ležal pes. V tem udari strele naravnost v psa, da je takoj poginil, hlapcema in konjem pa se ni nič hudega zgodilo. Treba je, da molimo: treska in hudega vremena reši nas, o Gospod!

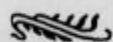
* **Ze zopet avtomobil.** Na dan sv. Jakoba se je peljal neki, doslej neznan gospod z avtomobilom po cesti iz Kranja proti Kokri. Na Primskovem sreča voz, na katerem je sedela M. Fendé iz Britofa. Konj se pred avtomobilom splaši, voz se prevrne in Fendé je tako nesrečno padla ob neko ograjo, da se je zelo nevarno poškodovala. Tako so se konji vsled avtomobila splašili še trem drugim osebam. Kam bomo prišli, če na nobeni cesti več ne bomo varni pred temi nebodijih treba. Oblasti, ki tirajo v zapor ali denarno kazen vsacega hlapca, če le nekoliko pusti konja stati pred hišo, imajo za taka nevarna početja zaprte oči. Zadnji čas

na koristno stvar — zakaj le v slogi je moč; zato mu pa iskrena hvala. H koncu naj omenim še slavni pevski zbor iz Prezije; hvala mu na sodelovanju. Le naprej! Vsem soudeležnikom slavnosti pa: „Na pomoč!“ — Gasilec.

* **Ogenj** je uničil na Črničah kozolec posestniku Franc Čizmanu v nedeljo 30. julija zvečer. Kozolec je bil napolnjen z žitom in ga je ogenj uničil skoro do cela; le nematni del se je rešilo. Požarna bramba z Črčice bila je kakor bi trenil na licu mesta, ker je ogenj spretno omejila; kajti kozolec P. Močilnikarja je oddaljen komaj dobrih 10 sežnjev, za njim pa vse drugo poslepje pravno tega. Nesrečo je povzročila najbrže neka zlobna roka, o čemer se bode že počelo.

* **Iz Lukovice.** Ogenj je uničil 21. julija posestniku Veverju velikanski kozolec, ki je bil deloma napolnjen z žitom; gorelo je tudi 8 vozov, do 300 centov sena in velike drugega gospodarskega orodja ter velika zaloga kolarskega lesa. Škoda se ceni na 8000 K, zavarovan je bil na 3000 K. Izrok požaru je neznan. — **Štrajkali** naši ognjegasci pri gašenju, razven nekaterih častnih izjem. Pustili so orodje na mestu ter veselo pojoč odšli. — **Dobro** je pogruntal načelnik, ko je izročil gas. orod. c. kr. žandarmeriji ter izjavil, da on ni dolžan gasiti drugim (če tudi je bližnji sosed) da se itak dovolj žrtvuje. So bili gotovo večjo dolžnost oni okoličani, ki so utrujeni od dnevnega dela prišli uro leč in neutrudno gasili celo noč. — **Vrele** imamo ugodno, silna vročina je pojedala, žito smo srečno spravili pod streho, prav nam je večkrat žugala nevihta in ta, ostalo lepo kaže. — **V nedeljo** 23. julija zopet je pogorelo posestniku Vevarju gozdu okoli 300 hlodov in precej drugih. Cudno; ali je nesreča, ali je vmes zlobna roka?

Dolenjske novice.

Litijskega okraja.

* **Litija.** V nedeljo 9. julija popoldne je šel kopat šele pred letom dnij poročni sedlarski mojster Ivan Damjan, sin litijskega župana, v Savo. Ž njim je šla tudi njegova žena. Ko je enkrat že preplaval Savo, skočil je vanjo vdruge, a ga ni bilo več nazaj. Žena je prestrašena vpila, a zanj, Sava ga je odnesla. Začeli so iskati njegovo truplo in v sredo 12. julija so ga našli pri trboveljski postaji; od tam so ga četrtrek pripeljali v Zagorje, kjer je bil pokopan. Bil je član litijske požarne brambore, a ta se pogreba ni udeležila. — Kresovi

na predvečer sv. Cirila in Metoda so se krasno videli. Bilo jih je lepo število, najlepši pa je bil na Sv. Gori. — Uradi so se že preselili v novo sodnijsko poslopje, ki je pravi kras litijskega trga. — **Gesp. M. Brilli**, novi lekarnar, prenavlja na znotraj in zunaj svojo lekarno. — Lastno brivnico je odprl nasproti lekarni g. Valentin Tič. Ker je domačin, ga topla priporočamo. — Delavke v tovarno vabi in išče predilnica Schwarz in Zublin — Govori se, da bo dobila tovarna svojega zdravnika, ki pa ne zna besedice slovenskega. Bog ve, kako se bo „zastopil“ s slovenskim delavstvom. — Strokovno društvo se je udeležilo delavske slavnosti 9. julija pri D. Mariji v Polju. — Več letovičarjev je prišlo že v Litijo in v Šmartno, kjer so krasni sprehodi. A še več bi jih bilo, če bi bilo dobiti primernih stanovanj in postrežbe. — Na Vzhod potuje s člani dunajskega učiteljskega društva naš okrajni šolski nadzornik g. Ljudevit Stiasny.

† **Dobovec.** Dne 22. julija popoldne ob pol 4 je uničila toča na polovico fare popolnoma vse. Padala je 10 minut, jako na gosto, debela kot orehi in med silnim viharjem. Uničeno je žito, krompir, pesa, zelje, fižol in sadje. Ljudje so obupani, kaj bo. Vmes je na Kumu grozovito treskalo v zvonike, tudi cerkvenika je enkrat puh podrl, ker se ni mogel umakniti. Kar šip ni zadnjič zdrobila, jih je sedaj prišla je čez Savo. Še drugi dan je po polji vse na gosto ležala. — Na Dobovec pride kot učitelj g. Rudolf Pleskovič iz Šmartna pri Litiji. V Šmartnem je bil steber gnilega ondotelega liberalizma, dopisnik „Narodov“, s svojo trumo je predlanskim razbil katoliško-narodni shod in je bil vodja pevskega zbora „Zvon“. Sploh je bil povsod pri liberalcih vsemu duša in priljubljen. Na Dobovcu bo moral hoditi tri ure, predno bi prišel do prvega svojega bratca — liberalca.

† **Šmartno.** Zadnje čase se pojavljali dan za dnem treski in viharji, a doslej hvala Bogu brez posebne škode. Le 28. junija — ko se je utrgal nad Presko oblak — je nagla povodenj precej poškodovala travnike, njive in vinograde. 4. junija je pa na Brnadovcu toča vse potolkla vdovi Pevec. — 5. julija je gorelo na gradu Bogenšperku. Vnelo se je v dimniku. Škode je je kakih 200 kron. Roparski napad na beneficij je 20. julija izvršil ravnokar iz ječe prišli Vencelj Porenta. Preklinjevaje in zmerjaje je prišel na Hrib, češ, da mora gosp. kaplana „ferderbati“. O pravem času so mu še vrata zaprli, katere je hotel ulomiti, a zaman. Hud je na g. beneficijata, ker ga dolži, da ga je dejal v „Domoljuba“, da je bil že 20 krat zaprt. Nam je pa znano, da g. kaplanu ni čisto nič mar, če je tudi Vencelj že 500 krat zaprt in tudi ga on ni „de-

jal“ v „Domoljuba“ kakor sploh nobenega liberalca ne: 1. zato ne, ker si neče s takim „devanjem“ rok mazati; 2. ker ima preveč spoštovanja do „Domoljuba“. Pač pa kliče ta napad, kako potrebna bi bila žandarmerijska postaja v Šmartnem, da bi bili mirni ljudje — liberalci in klerikalci — varni svojega življenja pred takimi napadalci. — Naša šola. Ob koncu šolskega leta zapišimo nekatere stvari, kako gine krščanski duh na naši šoli. Prepovedalo se je otrokom, da ne smejo več pridig pisati, dasi okrajni šolski svet tega še ni prepovedal. — Prepovedalo se je nositi „Domoljuba“, a ko je bila ta prepoved odklonjena, tega niso nič otrokom naznanili. — Vsako leto so šli prvoobhajanci iz šole v procesiji v cerkev, letos prvič je pa bila šola — zaprta. To se nam tembolj čudno zdi, ker so bili šolski prostori na razpolago in odprti pevskemu društvu „Zvon“, ki je imele v sobi I. razreda večerne vaje, katero društvo pa s šolo opraviti nima. — V preiskavi je bil neki učitelj, ki je menda v šoli rekel, da ni Boga. Preiskava ni nič dognala. — Lani se je po šolskih otrocih razširjal † Rodoljub. Delil ga je g. učitelj Pleskovič.

† **Zagorje.** Ob Cirilovem se je videlo nad 10 kresov. — Še eno elektrarno bodo zidali poleg te že skoro dodelane. Potem ne bo treba zveze s trboveljsko in še občina bo lahko razsvetljena. — Šolskih izdelkov razstava je bila 15. julija. — Nabila in ranila sta dva glažarja Perkota. Obstrelil in pobil je J. Borštinar iz Zavin neko Lizo Senen, ki je pri njem prenočila. Imel jo je za cepernico, zato jo je drugo jutro obstrelil in potem z loparjem pobil. — „Zamaknjenke“ so imeli na Toplicah 19 let staro Katarino Valhar. Prijela jo je huda božjast, da je marsikaj videla, kar navadni ljudje ne vidijo. Vedela je, kdo je zveličan, vidila Marijo in trpela za grešnike. Ljudje so vreli k njej od blizu in daleč. A „čudeži“ so kmalu prenehali. — Zmešalo se je 30 letnemu Fr. Vodopivcu.

† **St. Lambert.** Lepo se razvija naše katoliško slovensko izobraževalno društvo. 23. julija je predaval g. dr. Lampe o zgodovini kmečkega stanu na Slovenskem. Ia že poprej je bilo pet podučnih predavanj. Le vrlo naprej! — V Jablani je padla v svislji žena posestnikova Marija Juvan in se precej močno poškodovala.

† **Na Vačah** je nova šola že dozidana.

† **S Save** nameravajo skupne romati na Brezje po Veliki maši. Če se jih dovolj zglosti, priredi se posebni vlak.

† **Konjšica.** Ker je č. g. Janez Godc odšel, pride sem za ekspozita č. gosp. Peter Mohar s Sv. Planine.

† **V Savi pri Krškem** je utonil rojak Anton Žiberna.

Novice iz šentrupertsko-mokronoške doline.

† **Treščilo** je dne 14. julija popoldne v Praprečah, pogorel je lep kozolec. Gospodar je usmiljenja vreden, ker je pogorel tudi že lansko leto.

† **Dobrci** so sedaj nekoliko ponehali. bilo je pa od sila hiš okuženih. V šolah je manjkale včasih polovica otrok.

† **Potres** precej močen smo čutili v noči od 24-25. julija proti 3. uri zjutraj. Posebne močne se je zazibalo na Trebelnem.

† **Nova sv. maša** v Mokronogu je privabila ljudstvo od vseh stranij. Lepe je bilo; dan, katerega je naredil Gospod Bog! Banket je bil pri „Stari pošti“, vsa čast pestrežljivi, verni gospej Majcenovi!

† **Stari mokronoški šoli** bodo kmalu dali slovo. Nove poslopje se dviga, in jeseni bodo mokronoški učenjaki v njem zasedli nove klopi.

† **Nove križe** za šolo izdeluje krasno g. Jožef Pieteršek, akademični kipar v Mokronogu. Take je prav! Naj domačin je domač kruh! Priporočamo mladega vrlega umetnika vsem! Dajte mu dela!

* **Brezimenemu dopisniku**, ki je pisal temu umetniku, pravimo, da je akademični kipar, je, je, smo videli osebno spričevala, da je obiskoval akademijo v Monakovem. Torej tihe, nevošljivost, pa usta zapri! Kar je, je!

† **Slabo kaže trta**, strašne jo je napadla rja. Vse listje odpada, grozdi vise sami. Posebno nove trte trpe. Kje je vzrok? Ali merda judovske tovarne, goljufajo pri galici!? Pomagajte vladni organi kmetu! Za letos le tolike, da bomo male pili!

† **Nov križev pot** so dobili pri sv. Trojici, blagoslovili ga bodo koncem septembra. Podobe se češko — okvirji domače delo, torej vse slovansko.

† **Suša** pritiska, potoki so majhni, če bo take ostale, bo bore malo otave.

Z ribniške zemlje.

† **Nesreča na nesrečo**. Vrlemu gospodarju Antonu Grebencu z Grebenja je umrla 2. julija skrbna žena v najboljših letih in mu pustila čvetero otrok. Drugi dan po pogrebu je pa pal štiriletni sinček raz črešnjo na rečice pod črešnjo stoječega voza in si zlomil nogo. — Tudi sinček Jožefa Adamiča na Gašpinovem je zmuznil raz drevo in si je poškodoval reko in si provzročil hude bolečine. Bolj varno je, da se otroci plazijo po prahu, kot da plezajo po drevju.

† **Gasilni dom** si postavi letos gasilno društvo pri Sv. Gregoriju.

† **Vihar z dežjem in točo** je divjal 17. julija v Dobropoljah. Škoda se najbolj pozna po zdenskem, malovaškem in

zagoriškem polju Sicer pa toča ne koristi, ako se tudi v žaklju nese čez polje, saj tako so imeli navado rekati stari modri možaki.

† **Strela** je udarila 13. julija v Rčeljevo hišo v Zdenski vasi. K sreči ni bilo nikogar v hiši. Da, sv. Marjeta ima hude zverino.

† **Jokali bomo**. Čujemo, da izgubimo iz naših krajev tri gospode kaplane. Pravijo, da ob takih ločitvah rade dežuje, zato bo za obeje prav. Mi potrebujemo dežja, gospodje pa, ki se ob dežju selijo, pa obogate. Bome videli, če bo res.

† **Dovoljenje od sv. Očeta**, da sme nositi brado, je dobil dobrepoljski gospod kaplan, ker se iz zdravstvenih ozirov ne more briti.

† **V Ribnico** pride dvoje novih učiteljskih močij in sicer g. Anton Kadunc iz Strekljevca in gđ Leopoldina Tomšič, hčerka tukajšnjega vodje iz Vel. Lašč.

† **Pod zemljo** 29 metrov navpik in 26 metrov navprek se nahajajo zdaj naši premogari, zasledili so več žil premoga, med njimi najdebelejša meri 11 cm. Vrtali in stre ljami bodo še dalje. Bog daj srečo.

Belokranjske novice.

† **Obsojen** je bil starotrški učitelj Gross pri c. kr. črnomeljskem sodišču na sto kron globe, ker je očital g. Režeku, kot predsedniku kr. šol. sveta razne nepostavnosti. Našel je, kar je dolgo iskal. Treba bode sedaj še tudi ciganskemu „Narodu“ ušesa naviti in vsem njegovim pomagačem v poljanski dolini, ki so tekom zadnjih dveh let lagali uprav nesramno o naši duhovščini.

† **V Ameriko** je odšlo iz poljanske doline prošli teden zopet nad dvajset oseb. Če pojde tako naprej — nad sto oseb je zapustilo ta kraj v najboljši dobi samo letos — bodo doma kmalu sami stari in otroci. Medvedje, volkovi in enaka zver se bode zopet lahko tu sprehajala, kakor se je nekaj. Davčnim eksekutorjem pa tudi ne bo sila dolgo več stražiti po Poljanah; saj zato bode že preskrbela država s svojo materine skrbjo za obstanek delavskega naroda v domovini.

† **Nov prorok** je vstal v poljanski dolini v osebi dacarčka Maurus Zalarja. Hodi ob Kolpi gori in doli, pa tudi po poljanski puščavi. Ima pa ravno nasprotno lastnosti od sv. Ivana Krstnika, o katerem se glasi, da ni pil ne vina, ne močne pijače. Na vsak način pa si hoče pridobiti naslov: glas vpijočega v poljanski puščavi. Zato rjove po gostilnah cele ure, kakor bi si hotel razparati svoja nečedna usta. Pridiguje pa ljudem o crkajočem liberalizmu. Kadar zveže otrobe, prihajajoče izza ograje njegovih zob, konča veleučeni vedno z povzdig

njenim glasom: percat (!) klerikalci, jaz sem liberalci! Moderni morame biti, haha, moderni! V čem pa obstoji Maurusovo liberalstvo, ki cerkve od znotraj ne vidi ne ob nedeljah, ne ob praznikih; v čem je modernost bivšega orožnika, hočemo prilično razjasniti.

† **Ponesrečila** se je žena zidavca Štefanca iz Kota. Peljala se je na vozu sama iz košenice proti domu. Vsled nerodnosti menda voznikeve se je pa vez tako zasukal, da je padla z veza, in si pri tem prebila čelno kost.

† **Ustrelil** je v Ameriki v Čikago Jožef Kastelic Jurija Bižala iz Poljan. Bižal je kmalu izdihnil. Sprla sta se radi Bižalove sestre.

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Iz Smarija** 7. junija ponoči se je vtihotopil zamorec v stanovanje spečih Franceta in Ivana Tome, da bi ju oropal. V sosednji sobi pa se je zbudil Mat. Črnetič, podrl tatu na tla, nakar sta priskečila še brata Tome. Po hudem boju so zvezali zamorca in ga izročili policiji. — Ljudje v tujini ne hranite doma svojega denarja, ampak ga kakor hitro mogoče naložite.

† **Shod**. Pri sv. Luciji na Kalu v ambruški fari bo dne 13. t. m. to je deveto nedeljo po binkoštih, ob 10. uri sv. maša s pridigo. Pridite Dolenjci počastit sv. Lucije.

† **S Čateža ob Savi**. Pred tremi leti se je neki R. N. pri nas s pomočje nekega odstranjenega oskrbnika vrnil v občinski odbor. Posrečilo se mu je to vsled tega, ker je na vse pretege obetal volivcem, kako bo vse svoje moči posvetil le za blagor občine. Toda prišlo je vse drugače. Sedaj je kot predsednik krajnega šolskega sveta s svojo nespametno trmo vso občino v veliko škodo pripravil. Prejšnji nadučitelj Gantar je namreč predujemno založil za krajni šolski svet svoto 102 K 79 v., ker je bila občina v denarnih zadregah. Novi predsednik krajnega šolskega sveta R. N. pa tega zneska ni hotel plačati. Prišlo je seveda do težbe. Kakor ni moglo biti drugače, je občina v prvi instanci tožbo izgubila. Toda trmasti R. N. je seveda uložil priziv v Novo mesto in potem še na tretjo instanco. Seveda je vselej pogorel. In tako je mala prvotna svota sedaj narasla na 700 kron brez stroškov advokata. Kdo bo to plačal? Ali občina? Menda ni na glavo padla. Kdo pa je R. N. za nepotrebno tožbo legitimiral? Občinski odbor ni bil za to nikoli vprašan, krajni šolski svet se ima pa pri svojih izdatkih ravnati po potrjenem proračunu. — In takega človeka je občina volila v odbor! Menda so se zdaj vsem pametnim oči odprle in pravi norec bi moral biti, ki bi v prihodnje še kdaj dal glas lju

dem te vrste. Sicer je draga taka šola, vendar utegne naposled dobre posledice imeti!

† **Trebnje.** Dne 6. julija smo imeli v Trebnjeni občinske volitve, katerih je „Domoljub“ obljubil poročati, kar se s tem zgodi. Volitve so se izvršile z našo popolno zmago. Što se je zato, da bi občine ne dobili v roke liberalci, ki hočejo postaviti za župana zagrizenega liberalca Pavlina, katerega pa kmetje, tudi liberalni, ne marajo. Še pred osmo uro so se začeli zbirati pred voliščem trebanjski liberalci z uradniki na čelu, kateri pri nas kot marsikje drugod edini po koncu države ostudni liberalizem, in ki so v tem zopet na novo in očitno se izkazali kot nasprotniki kmetov. Tudi prav, da vsaj ljudstvo spozna svoje nasprotnike! Tudi debeli apotekar se je izkopal iz pernic, da bi volil zoper kmete, ki ga edini žive, dasiravno morajo sicer ljudje po cele ure čakati na njegova draga zdravila, predno se mu proti 10. uri enkrat poljubi vstati. Kaj se on briga, če imajo ljudje dela doma, če belniki doma zdihujejo v bolečinah! Ali vse ni nič pomagalo. Naši možaki so ukljub mnogemu delu v obilnem številu prihiteli na volišče, tako da so liberalci precej izgubili pogum. Prva voli davčna občina Trebnje, v kateri je bil pred 3 leti izvoljen Pavlin. Letos pa je bil izvoljen naš mož z 59 glasovi, liberalci so pa oddali cele 4 glasove, potem pa izginili kakor kafra, in celi dan ni bilo več nobene na spregled. Vsa onemoglost liberalcev se kaže v tem, da niso mogli drugega storiti, kot da so poslali volit v III. razred nekega Hanza iz Trebnjega v II. pa Gabrijela iz Pristave, da sta volila iz norčevanja. Omenjam to zato, ker sem videl in slišal, s kakim krohotem se pozdravili uradniki Gabrijela, ki so se med tem polnoštevilno zbrali za volitev v I. razredu, in mu s tem dali svoje priznanje, kakor lovec psu, ki je dobro svoje delo izvršil. V vseh davčnih občinah in v III. in IV. razredu so izvoljeni sami naši možaki, vseh skupaj 19; prvi razred je liberalen do malega, tam imajo liberalci šest odbornikov. — Trebanjska občina je zopet s svojo zmago rešila svoje čast. Živel pošten, vrli volilci!

Notranjske novice.

— **Slavina.** 5. avgusta se bo obhajala tukaj 50letnica zaobljubljenega praznika, da je kolera l. 1855 po Pivki večinoma jenjala. Prevzvišeni g. knezoškof bodo blagoslovili kapelico posvečeno presv. Jezusovemu Srcu. Vsa Pivka se bo te slavnosti vdeležila.

— **Zanimiva je 15. številka „Notranjca“.** Dosedaj smo bili navajeni,

da smo v vsaki številki večkrat brali ime poslanca dr. Zitnika ali pa dr. Kreka, seveda jima „Notranjec“ ni bil prijazen. Tudi čez klerikalce sploh je večkrat pogodrnjal. V 15. številki „Notranjca“ pa zastoni iščeš zabavljanja čez klerikalce, da celo Zitnika in Kreka ne omeni. Nam se to nič čudno ne zdi! Saj vemo, da so sklenili že predno so list začeli izdajati, da bodo mirni in tako list med ljudstvo spravili, potem pa da bodo začeli. Ker torej lista še ni med ljudstvom dovolj, (ljudstvo ga namreč pošilja nazaj) zato so malo odnehali. Nekaj jih je pa gotovo vstrašil „Domoljub“, ki jih je za vsako zabavljanje okrcal. — Prav! Le mirni bodite in pohlevni! Toda notranjski kmet vam vsejedno ne bo zaupal.

Tvarine bo dovolj imel „Notranjec“ za prihodnjo številko. Sedaj so se nehale šole, in „Notranjčevi“ bravci bodo lahko pretuhtovali vse številke iz šolskih matic. Vse bodo lahko izvedeli: koliko otrok je bilo v šolah, koliko jih je padlo in koliko jih je šlo v višji razred. Seveda, saj to spada k narodnemu gospodarstvu!

— **Nedeljski počitek** trgovskih uslužbencev je „Notranjcu“ na srcu. Prav! Tudi mi ga jim privoščimo. Še bolj pa privoščimo nedeljski ponočni počitek gostilniškim uslužbenkam. Pojdite torej, pristaši „Notranjčevi“, v nedeljo zvečer malo preje iz gostila. Tak počitek pa tudi privoščimo samim sebi. Nikar torej ne razgrajajte cele noči po cesti!

Poteguje se „Notranjec“ za nestrankarska društva. Samo to se nam zdi, da „Notranjčevim“ pisčem pomeni beseda nestranski toliko kot liberalen.

— **Narodni dom v Postojni** že stoji, toda „Slov. Narod“ se še ni preselil v njega. Kadar se bo, bomo poročali.

— **Tat.** Josip Servegnini, agent iz Milana na Laškem, ki je na binško ponedeljek poskusal krasti v postojnski jami, je bil obsojen na dva meseca težke ječe. Kje so napisi v jami: Varujte se žepnih tatov? Prav bi prišli?

— **Gad pičil** je v hrenoviški župniji dve osebi, toda hitri zdravniški pomoči se je posrečilo jih oteti.

— **Seno** hitijo ljudje spravljati, ker imajo tako krasno vreme. Dobili ga bodo splošno več in lepšega kot lani; da bi se le še cena ohranila. Delavcev je pa primanjkovalo. Precej dobro kaže tudi otava.

— **Novi list „Piščalko“** je nekdo bral, pa je rekel, da bi bila potrebna kar „Trobenta“ zoper tako razširjajoče se žganjepitje.

— **Zanimive novice** smo brali iz Senožeč. Dva vodnjaka imajo tam, zgornji je že odpovedal. Na spodnjem vodnjaku pa

večkrat po 15 do 20 žensk čaka na škap vode po pol ure do gležnjev v blatu. — Policijske ure nič ne poznajo, ampak kakor se zdi županu, takrat se zapirajo „hoteli“. — Razgrajati, rjoveti, plesati se sme kar cele noči, tako da so že pohujšani od 12 do 15 let stari dečki ki tudi posnemajo starejše fante. — Gospod župan! Tu vas čaka ogromne dela! Če se ne boste pokazali v drugi luči, bodo pametni ljudje naredili konec vašemu slabemu županovanju! (Prosimo še več novic iz Senožeč. Op. ur.)

— **Poizkušeni umor.** Na Reki je neznanec hotel v nekem hlevu spečega 57 let starega kočijaža Jerneja Polšaka iz Hrenovic umoriti. Zadal mu je na glavi smrtno nevarne rane.

V Maribor!

Gotovo se še mnogo bravcev „Domoljubovih“ spominja lanskega prekrasnega mladeniškega shoda na Brezjah, katerega so se ali sami udeležili ali pa v „Domoljubu“ o njem brali. Priredila je ta shod in z njim združeno romanje „slovenska krščansko-socialna zveza“, to je zveza vseh naših nepolitičnih društev po vsej slovenski pokrajini. Več kot deset tisoč mladeničev in mož je na tem shodu iznova priseglo zvestobo našemu staremu geslu: vse za Boga in domovino! Zlasti pa so se obnesli vrli Štajerci, katerih je na shod s posebnim vlakom prihitelo celih šestnajst sto in ki so s svojo zavednostjo in navdušenostjo napravili na vse najboljši vtis. Pri pogledu na to krasno četo vrlih Štajercev je bil sklep sam po sebi gotov: prihodnje leto gremo v Maribor, da tako vrnemo obisk in ob zibelki tako veselega mladeniškega gibanja dobimo novih sil za delo krščansko!

Cas je, da ta sklep prestavimo v dejanje. Zato slovenska krščansko-socialna zveza vabi vsa svoja društva in njihove člane, pa tudi vsa druga Slovence, da v začetku septembra pohod v glavno mesto slovenske Stajerske. Ako se bo oglasilo zadestno število udeležencev, priredi se poseben vlak, ki odide v nedeljo 3. septembra dopoldne iz Ljubljane, iz Maribora pa odide v ponedeljek zvečer.

To potovanje v Maribor ima dvojen namen: ponudila se bo prvič zlasti odbornikom naših društev lepa prilika, da si na poučnem shodu pridobijo potrebnega znanja za uspešno vodstvo društev. Drugič pa se poklonimo Materi Milosti v krasni novi frančiškanski cerkvi in si tako zagotovimo njeno pomoč pri svojem delovanju.

Zato možje in mladeniči: dné 3. septembra v Maribor! Večnja bo stala približno 7 kron tja in nazaj; za tak denar je gotovo vredno si ogledati zelene Stajerske. Oglasi naj se vsak pri svojem domačem župniku, katere tem potem prosimo prijaznega posredovanja. Pri oglasu naj vsak plača 7 kron; če bo premalo, bo pozneje dodal; če bo preveč, se mu bo vrnile. Tega romanja se morejo udeležiti samo možki:

možje in mladeniči. Za ženske se namerava prihodnje leto napraviti enake romanje.

V prihodnji številki „Domoljuba“ bomo prinesli natančen spored zborovanja in romanja. Vendar se je treba takoj oglasiti, ker moramo vedeti, če bo dovolj udeležencev za poseben vlak, da ga o pravem času naročimo. Vsa pojasnila daje in denar sprejema: Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani.

Od raznih strani.

Slavlje in odlikovanje v Logu
pod Mangartom: V nedeljo dne 16. m. m. obhajala se je v Logu slovesnost prebitja pomožnega rudniškega rova. Ročelje predora je okrašeno z napisom: „Pomožni rov Franca Jožefa I.“ Slovesnost je povečal s svojim visokim obiskom Njega ekselencija g. poljedelski minister, deželne vlado koroško je zastopal g. dvorni svetnik iz Celovca, samo primerska deželna vlada ni poslala zastopnika. Tuji ni bilo zraven nobenega ne državnega ne deželnega poslanca z Goriškega, dasi je delo velikega pomena in za njega izvršitev je bilo potrebno privoljenje državnega zbora. V priznanje zaslug je Njega ekselencija po sv. maši, ki se je brala pred predorom, podelil od Njega veličanstva vročena odlikovanja. G. Ivanu Habermannu je prinesel g. minister lastnorečni cesarjev depis kot priznanje zaslug, g. Alojzija Plasser, c. kr. nadoskrbniku je podeljen viteški križ Franc Jožefovega reda, g. Jožefu Kšande, c. kr. oskrbniku zlati zaslužni križ s krono, nadpazniku g. Antonu Widmoser srebrni zaslužni križ s krono, pazniku gosp. Georgu Buxneuner 300 K v zlatu, g. rudokopom: Antonu Cuder, Francu Mavrič in Matiju Štrukelj srebrni zaslužni križ; Jakop Košerog, rudokop in Andrej Piusi Kevač sta dobila vsak à 100 K v zlatu. V predoru so prišli do žil rude in zato se nadejamo, da bo delo prinašalo obilne koristi in da bodo domačini služili vsakdanji kruh pri tem podjetju, ki je zahtevalo mnogo žrtve.

Drobtine.

Lev, ki se boji pijancev.

„Louisvilski vestnik“ iz Kentukija poroča sledečo poučno povestico iz Ugande v Afriki: Neki izstradani lev je šel na lov in vjel nekega Evropeca, da ga pohrusta. Ko ga prime z zobmi za jopič, začuti v moževem žepu veliko steklenico žganja. Vsled tega se lev tako silno prestraši, da skrije rep med noge in zbeži. List potem izvaja, da je ta dogodek zelo poučen, ker kaže, da se lev pijancev boje in jim ne storé nič žalega. Če bi lev ne bil začutil in videl steklenice žganja, bi bil moža gotovo pohrustal. Abstinencem ni torej priporočati potovanje po Afriki.

Zakaj utonejo ljudje, ki sicer znajo dobro plavati? Navadno pravijo ljudje, da se zato tako rade dogajajo nesreče pri plavanju, ker se pojavi krč v nogah. Neki angleški zdravnik pa pravi, da krč sam ni v stanju pogubiti plavača; vzrok smrti je ta, da se srce vsled nizke temperature skrči in ovira kri pri obtoku in sicer tim bolj, čim bolj je plavač utrujen.

Ruski židi na Japonsko. Iz Varšave poročajo: Ruski židi nameravajo poslati japonskemu cesarju v Tokio poslanstvo, ki naj mu predloži prošnjo, da se smejo židi po dokončani vojski naseliti v Mandžurijo in Korejo.

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.

Ni ogenj, pa vseeno peče,
železo tudi ni žareče,
Ni lučka to svetlo goreča,
in tudi ne prižgana sveča,
ne more biti oglje živo,
gorivo ni in ne kurivo.
Zelena stvar je kakor trava,
in rada je jo naša krava,
A topla, vroča ni, pa speče.
Kako se pač tej stvari reče?

II.

Kot ti i jaz sem sin očetov,
če nisem sin, sem njega hči;
kot ti i jaz vem, kaj je mati,
kako se trudi in živi
za blagor svojega otroka.
Da ti imaš očeta, vem
imaš pa tudi dobro mater.
A jaz? — Jaz brez očeta sem.
A kje so tvoja dobra mati?
Brez matere sem — o gorje!
Kdo si pa ti, otrok človeški,
kako ti pravijo ljudje?

Kdor obe prav reši in bo izžreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:
I. Domoljub. II. Šivilja.

Nagrado je dobil:

Jožef Mertelj, Sv. Magdalena pri Beljaku.

Iz moa vsake gospodinjaje je dobra kava.

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati
ved v nobenem gospodinjstvu,
kadar se napravlja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvrine svoje
s imenom „KATHEINER“.

Najodličnejši profesorji in zdravniki
priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, skrofulozi, Influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo telesa, odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja, nočno potenje.

1. Vsakdo, kdor dalje časa bolega za kašljem. Kajti boljše je, boleznijo preprečiti, nego jih zdraviti.
2. Osebe s kroničnimi bronhijalnimi katarji, katere ozdravlja Sirolin.

3. Kdor ima naduho katero Sirolin zdatno olajša.
4. Skrofulozni otroci z oteklimi kizami, očesnimi in nosnimi katarji itd., pri katerih Sirolin sijajno vpliva na splošno brantev.

Svarilo!

Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno znamko „Roche“ in zahtevati vedno le Sirolin „Roche“.

1334 D 4-2

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,

Basel (Švica). Grenzach (Badensko).

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 17. avgusta 1905.

Naróci se lahko tudi sama
sobotna izdaja „Slovenca“
Stane le 7 K na leto

Ali že veste?

+ Suhost +

Lepa popolna telena razvle-
lost se doseže z uporabo zak.
sajam. Nanatoltn praška za
moč, odlik. z elat. svetinjami
v Parizu in Londonu 1904
od M. Dienemanna v Baslu.
Naglo pospeš. telesne moči,
ojačanje celoga škrova, v
4-6 tednih do 30 funtov na
tež. Zdravn. priprav. Zajajnc.
neškodl. Strogo resno. Mnogo
zahvalnic. Cena kartona
s navodilom kron 2-50 brez
poštine, trije kartoni K 7-50
franko. 202 D 24-10
Glavna zaloga za Avstro-
Ogrsko „Orlova lekarna“,
Komotov (Češko) o 1202 B

Loterijske srečke.

Junaj, 29. julija	18	1	15	45	4
Gradec, 29. julija	42	52	29	63	22
Trst, 22. julija	38	12	74	49	86
Inc. 22. julija	20	78	24	17	47

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah št. 3

v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu
zraven rotovž),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12 ure dopoldne in od 3 do 4 ure popoldne, lih
obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene ob-
resti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od
vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da
bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezerv-
nega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svo-
jim premoženjem in vsjo svojo davčno močjo. Da je
varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo
v to hranilnico tudi sodišča maleletnih otrok in va-
rovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. 1131 D 11-3

Posojuje se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko
na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves
dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih,
tedaj mera plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg
tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

378 D 20-9

Samo
6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki

Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

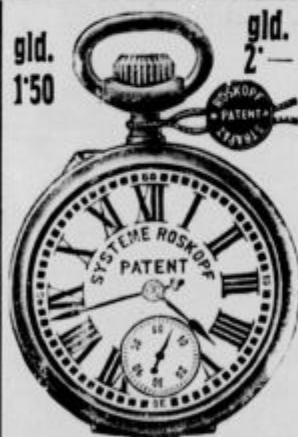
Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino
oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18.

nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

gld.
1'50

gld.
2'—

Prave
Roskopf-ure
6 mesecev na po-
skušnjo.

Nikelnasta ali jekl., sist.
Roskopf . . . . . gld. 1'50
Strapaz-Roskopf s plomb. . . . . 2'—
Z dvojnimi plaščem . . . . . 3'40
Zlato-Double (kak. zlato) . . . . . 3'50
Prava srebrna z enoj-
nim plaščem . . . . . 3'—
Z dvojnimi plaščem . . . . . 4'—
S tremi močnimi plašči . . . . . 5'—
Navedene ure z relief-sliko Dev
Marije, dalje državnim orlom,
oračem in konjem 10 kr. več.

Stenska ura
z godbo.

71 cm visoka, igra sama
najlepše pesmi, valčke
in koračnice. . . . . gld 6.—
Brez godbe. . . . . 4'—
Z bitjem . . . . . 4'50
Z bitjem, podobnim zvo-
novim . . . . . 5'—
Nikelnaste builike . . . . . 1'—
Z dvema zvoncema . . . . . 2'—
Z godbo. . . . . 4'25
Ure s kukavico . . . . . 3'40

gld.
3'—

Prava srebrna
remontoir-ura

c. kr. puncirana
za gospode dame in dečke.

Z enojnim plaščem . . . . . gld. 3'—
Z dvojnimi . . . . . 4'—
Z zlatimi robovi . . . . . 5'—
S 3 močnimi plašči . . . . . 6'—
14 kar zlata . . . . . od 8'—
14 kar zlate verižice od 10'—
Srebrne verižice . . . . . od 9'—90
Uhani in prstani v največji iz-
beri po tovarniških cenah.

3 leta pismeno jamstvo. Za neprimerno denar nazaj. Ra pošilja se le po povzetju.

„Pri veliki tovarni ur“, Maks Böhnel, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.

5-2 Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov Ustanovljena 1844. Zahtevajte moj velik cenik, s 1000 slikami zastoj in poštine prosto. 1422

Ljubljana
Pred Skofijo 3.

Josip Kordin

Ljubljana
Pred Skofijo 3.

priporoč

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče
in bele pese, in korenje za kr. no. Raznih semen graha, vseh vrst trav: ravnišnice, me-
šane za suho in mokro zemljo najboljša krma za živino in konje, jesenski repa, vse vrste
solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen, po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

481 D 12-10

Stanje vlog 31. dec. 1904: Preje: **Gradžče 1**, sedaj: **Kongresni trg 2, 1.** Denarni promet 31. dec. l. 1904: čez 48 milj. kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 %** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1904: K 11,095.751-15. Denarni promet do 31. decembra 1904: 46,173.224-38.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na raspolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1905.

4 D 12-8

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar, podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podj. in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano, Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah, Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani, Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani, Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju, Ivan Kregar, svet. trg. in obrtne zbornice v Ljubljani, Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik Ljudske posojilnice, Ivan Pollak, tovarnar v Ljubljani, Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani, Greg. Slibar, župnik na Rudniku.

Lepa priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prilike kakor ure, verižice, križice, obeske, prstane, zapestnice, sploh

najrazličnejšo zlatino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice, filijalka na Mostnem trgu. 256 52-29

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno.

VINO

rdeče (cviček) po 19 do 23 kr. liter, belo (cekinaste barve) po 24 kr. postavljeno na koločvor Videm-Krško, ima naprodaj vinska zadruga v Leskovcu pri Krškem. Kdor ga vzame več kot 10 Al, ga dobi še veliko ceneje. Dobite ga lahko, kolikor ga ravno potrebujete. Vino je čisto kot solnce. V naših krajih je zdaj že malo vina, zato se bo na leto vino silno podražilo. Da dobite zares pravo pristno dobro kapljico, na to se lahko zanesete, ker ima vse v rokah g. kaplan Franc Vrhovec; lahko tudi kar njemu pišete. Sodov za sedaj še ne moremo veliko posojevati; radi pa vam pošljemo pokušajo od vina, če želite. 1420 D (2)

Zahtevajte pri nakupu

1321 D 18-3

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena znamka

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo umel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Karlovarski želodčni in prebavni prašek

poprvo meso, zakonično zajamčeno, ima prijeten okus, je zdravniško priporočen in se uporablja pri neradni prebavi, kroničnem želodnem kataru, krčih v želodcu, zgagi, gorčici, pehanju, slabem okusu, bljuvanju, pomanjkanju sili. Če se rabi vstrajno, prenehajo vse ledižne bolezni. Priznana pisma dokazuje vsak dan.

Cena: *Ena škatlička 2 kroni.*
pri šestih škatlicah franko.

Izdajajo in raspolijajo: lekarna pri moštrah v **Mer. Schönbergu 47**. Dobava se skuro v vseh lekarnah; kjer ni zaloga, naj se naroči naravnost. 657 D (13-9)

1980 D 24-16

Niske cene!

Ernest Hammerschmidt-a nasl.
Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,
LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev in orodja.

Cementna zarezna strešna opoka iz portland-cementa in peska

Streba prihodnosti. Patentirana v 30 državah.

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Trgovina in izdelava stroja n. kakor iz vsake druge vrste strešnih opok iz Illovice. 10 D 24-12

Hamburg-Amerika Linie

775 D Zastopnik: 17-8
FR. SEUNIG
 Ljubljana
 Dunajska cesta 31, zraven šrange.
Vožnja samo 6 dni.

Vsakovrstna pojasnila glede vožnje, kakor tudi preskrbitev priporočilnih kart družbe „Sv. Rafaela“ točno in brezplačno.

Pozor! Čitaj!
 Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
 Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzolino in vse druge bolezni, ki vsled

mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 103, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzajem. 1421 D 10-2
 Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic** (1 ducat) **5 K**, **24 stekleničic** (2 ducata) **8 K 60 v**, **36 stekleničic** (3 ducati) **12 K 40 v**, **48 stekleničic** (4 ducati) **16 K**, **60 stekleničic** (5 ducatov) **18 K**. Manj od 12 stekl. se ne razpošilja.
Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 v**; **4 originalne steklenice 5 K 60 v**, **6 originalnih steklenic 8 K 20 v**.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:
P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 103, Slavonija.

„Pri Bučarju.“

Preselitev trgovine.

Slav. p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem se preselil s svojo od meseca maja provizorično v Wolfovih ulicah št. 8 nastanjeno trgovino v **ново urejeno prodajalno**

Mestnem trgu št. 20

ter sem jo v ponedeljek, 24. julija ondi otvoril. Zahvaljujoč se najtoplejše cenj. p. n. odjemalcem za doslej mi obilno izkazano zaupanje, prosim, da se mi isto i nadalje izvoli ohraniti, ker si bom gotovo prizadeval, da isto vsestranski opravičim.

Velespoštovanjem
 1519 D 2-1 **Ivan E. Wutscherjev naslednik Viktor Schiffer**

Radi pomanjkanja prostora **proda se več slamoreznic**

mlatilnic

en **gepelj**, in več drugih **poljedelskih strojev** za zelo **nizko ceno.**

A. Sušnik
 trgovina s specerijo in železnino, Ljubljana, Zaloška 1340 D cesta. 6-3

Suhe jedilne gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20-25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1333 D 20-3

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalujem, kar sem žaljivega govoril o g. učitelju Ivanu Štrukelju v Robu. Zahvaljujem se mu na njegovem odpuščenju.

Martin Zgonc
 iz Podhojnega hriba. 1517 D 1-1

Preklicie.

Preklicujem in obžalujem vse besede, s katerimi sem žalila gosp. učitelja v Robu. Zahvaljujem se mu, da mi je odpustil.

Marija Krampelj
 iz Tomažina št. 3.

Marija Krampelj
 iz Tomažina št. 2. 1522 D 1-1

2 dobra poštena fanta

v starosti od 17. do 35. leta se sprejmeta kot slugi v bogoslovno sjemenišče v Senju, Hrvatsko. Hirana in stanovanje prosta, plača 8 glđ. v povoljnem slučaju tudi 10 glđ. Kdor vstraja v službi najmanj pol leta, povrnejo se mu tudi pošni stroški. Ponudbe, ki se jim mora priložiti priporočilo domačega gosp. župnika, je poslati do 15. avgusta na ravnateljstvo bogoslovnega sjemenišča, Senj. 1400 D 2-2

Učenec

za pekovski obrt se sprejme Naslov pove upravništvo. 1457 D 3-1

Učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom iz poštene hiše, ki je zmožen tudi nemškega jezika. 1489 D (1)

Franc Pleterski
 Novo Mesto.

Koverta s firmo
 in **trgovske račune** priporoča **Katoliška tiskarna.**

Slovenci!

le **v domačo trgovino** pri 479 D 19-10

sv. Cirilu In Metodu **sv. Cirilu In Metodu**

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1 **nasproti loteriji**

kjer se dobiva fino moško sukno, najnovejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

po zelo nizkih cenah.
 Poštena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Svarilo! Dektorja pl. Trnkoczy-ja kranjski redilni prašek za prašiče

je dobiti pristen le pod zakon. zaj. imenom

Mastin

Ponarejalci se zakonito kaznujejo.

Za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, konje, perutnino itd.

Svetovnoznano, najboljše, zdravo, dietetiško redilno sredstvo, se porablja kot dodatek h krmi. Je prejelo tisoče zahvalnih pisem o dobrih redilnih vseh in na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju gornje najvišje odlikovanje. 1963 D (9)

Zavoje za 50 vin. **pri vsakem trgovcu.** Po pošti 5 zavojev pod naslovom: lekarna Trnkoczy, Ljubljana. Prekupci rabat.

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kofrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24-11 **Marija Rovšek**, trgovka

Ceno Češko posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9-00, boljše K 12-; belega, jako mehkega, jako skubljenega K 18-; kron 24- snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30-; kron 36-; Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.
Benedikt Saohsel, Lobes 159
817 p. Plzen na Češkem.

Naprodaj je iz proste roke 1428 D (2)

posestvo

iz Tolčan št. 6, občina Zagradec pri Žužemberku z vsem orodjem in živino. Meri 29 oravov. Cena okoli 14.000 K. — Kupci naj se oglasijo pri Janezu Hočevar iz Tolčan št. 6, p. Zagradec, Dolenjsko.

Učenec

kateri ima potrebne zmožnosti za kovaško rokodelstvo, se pod primernimi pogoji sprejme pri **Anton Tomšič**, Verd, P. Vrhnika 1529 D 2-1

Učenca

14 let starega, sprejme takoj v pouk **Ivan Lukanič**, čevljarški mojster v Godešiču, p. Skofja loka. 1516 D 1-1

Kraljestvo Saško
Technikum Hainichen
Strojni in elektro-inženirji, tehnični in poslovodje. Novodobni laborator. Prosp. zast. Učne tovar delavnice.

1521 D 6-1

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, 14 let star in poštenih starišev z dežele se takoj vsprejme v trgovino mešanega blaga na deželi. Kje, pove upravništvo tega lista. 1523 D 2-1

Posebno lepe 1518 D
mlinske kamne

izdelujem in prodaj, v kamnolomu v Otočah. Narejeni so vedno na izbero. **Simon Pegam**, Zgor., Dobrava, p. Podnart.

Preklic.

Podpisani obžalujem, da sem pri seji dne 2. julija tega leta pri županu na Svetju rabil žaljive besede o gosp. **Franc Kožuhu**, zidarskem mojstru v Ladji, ter izjavljam, da so vsa njegova dela dobra in solidna ter ga moram vsakemu kot zidarskega mojstra le toplo priporočati. 1520 D 1-1
Ljubljana, 26. julija 1905.

Anton Košenina
posestnik in občinski odbornik na Sp. Senici št. 8.

Denar si prihranite

pri **direktnem nakupu!**

Kdor rabi dobro in ceno plašeno in bombaževo blago, naj piše dopis-priča s solidnostjo moje kričanske tvrde 40 m ostanki blaga za postelj, opravo, oksforti za srajce, cefir za obleke, perilo itd. franco za 16 K 60 vin. Vsak ostanek je 3-8 m dolg in se sme garant. prati. Pošilja proti povzetju. Neugajajoče vzamem nazaj vsak čas.

Tkalnica in razpošiljalnica **Josip Neugebauer** (Plassnitz) p. Sattel pri Novem mestu o. M. Češko. 1521 D 5-1

Popolno prepričanje,

da je lekarnarja **Thierry-a Balsam** in centif. mazilo

p. vseh notr. boleznih, influenc, katarih, krčih in vseh vrst, slabostih, motenj v prebavi, ranah, abscesih in telesnih poškodbah itd. nedosežno uspešno sredstvo. Vam pojasni pri naročilu balsama ali na željo posebej brezplačno poslana knjižica s tisoč izvir. zahvalnih pism kot domači svetovalec. 12. mal. ali 6 dvojnih stekel. balsama 5 kron. 60 malih ali 30 dvojnih stekelente K 15. — Dva lončka centifoljskega mazila franco 3 K 60 v. Prosim nasloviti na lekarnarja **A. THIERRY** v Pregradl pri Rogi-Št. — Pona. in razprod. ponarejanj se sodnijsko zasleduje.

1903 D 24-18

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18-8) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Majcenejša vožnja v Ameriko.

Majcenejša vožnja v Ameriko.

Kmetska posejilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neomejenim poročtvom

v LJUBLJANI, v lastni hiši na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinove ulice

obrestuje hranilne vloge po

2 D 12-8 **4 1/2 %**

bres odbitka rentnega davka, katerega le-ta posejilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. - 12. in od 3. - 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilničnega urada.

Stanje rezervnega zaklada K 120.878.15. — Varnost hranilnih vlog je tudi z jamčena po zadrušnikih.

Upravno premoženje Kmetske posejilnice znaša 7.024.717.89, stanje hranilnih vlog K 7.651.915.41.

Denarni promet K 32.039.761.84.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Hočete imeti čedno vežo in hodnike v hiši? Oskrbite si cementne plošče

katere dobite po nizkih cenah, kakor nih niste vajeni, v raznih barvah in vzorcih po 3 do 6 K loco Ljubljana za 1 m².

Cementne plošče so izvrsten tlak za cerkve, zakristije, za kubijske; močnejše tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv.

Dalje priporočamo podjetnikom in slavnim cestnim odborom **cementne cevi** (10-40 cm notranje svetlobe) in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).

Vzorci v naravi na zahtevo!

V predilnico in tkalnico v Litiji se sprejme večje število delavk v trajno delo za prav dobro plačo.

Glasm naših izplačilnih knjg morejo zaslužiti izurjene delavke 12 do 16 K na teden, a tudi do 24 K in več. — Poleg tega dobesamske deklice, v kolikor je prostor na razpolago, brezplačno stanovanje v prostornih spalnicah, kjer je odmenjena za vsako osebo ena postelja s predalom, ki se zapre. Poleg tega jim je na razpolago svečava in kurjava ter del vrta za zelenjavo in cvetice. — Osebam, ki stanujejo več kot 10 km oddaljeno od Litije, se predujemoma izplačajo potni troški, ki jih pa ni treba vrniti oni delavki, kat-er-a vztraja vsaj 3 mesece v delu — Z hteva se, da se prinese pravilno izgotovljena delavska knjižica ter pri mladoletnih osebah dokazilo o 1439 D 4-2 dopolnjenem 14 letu.

Friderik Hofmann-a naslednik.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Pr-poročam svojo bogato zalogo natančno preizkušanih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih sten-skih ur. 1135 14 5

V veliki izbiri verižic, obeskov, poročnih in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdi.

Za vsako uro se 2 leti jamči

Franc Stupica

v Ljubljani Marije Terezije cesta 1 (zraven Figovca)

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecerijskim blagom,

priporoča:

Portland- in Romancemet, železniške šine in traverze za oboke, storjo za strope, strešni klej in izolirplošče, razne štedilnike, peči, kovanje za okna „Patent Austrija“, železno pocinjeno in cinkasto p'očevino, mreže za sejanje peska, mreže in bodočo žico za ograjo, ter vse druge stavbene potrebščine, tehtnice in uteže, vodne žage, nagrobne križe, samokolnice, orodje za mizarje, tesarje, kolarje, kličučavničarje in kovače.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe, pumpe za gnojnico, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavo vode.

Ročke za mleko, stroje za posnemanje mleka, vso opravo za mlekarne, razno kuhinjsko opravo, lične ptičje kletke!

Velika zaloga slamoreznic, mlatilnic, gepeljnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozde in sadje, strojev za košnje, plugov in bran. Preproge za vozove, svetilke za kočije!

Semena za poljedelce, poljski mavec svetovnoznani redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje ščeti in čopičev.

Vedno sveže špecerijsko blago in rudni-ske vode. 471 D (12-10)

Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerju“.